

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΗΠΩΝ

ΣΟΦΙΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2005

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΗΠΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΣΟΦΙΑ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Καλαμάτα Νοέμβριος 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

σελ. 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΦΥΤΩΝ

1. ΔΕΝΔΡΑ που χρησιμοποιούνται στην αρχιτεκτονική κήπων σελ. 3
- 1.1. *EUCALYPTUS GYNNI*-Gider Gum
(κοινή ονομασία: ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ ΓΚΟΥΥΝΙ) σελ. 4
- 1.2. *SALIX BABYLONICA*-Weeping Willow
(κοινή ονομασία: ΙΤΙΑ ΚΛΑΙΟΥΣΑ) σελ. 6
- 1.3. *ARBUTUS UNEDO*-Strawberry Tree
(κοινή ονομασία: Κουμαριά) σελ. 8
- 1.4. *LAURUS NOBILIS*-Sweet Bay
(κοινή ονομασία: Δάφνη Απολλώνιος) σελ. 10
- 1.5. *HIBISCUS SYRIAKUS*-Shrub Althea ή Rose of Sharon
(κοινή ονομασία: Ιβίσκος Συριακός) σελ. 12
- 1.6. *ILEX AQUIFOLIUM*-English Holly
(κοινή ονομασία: Ιληξ ή Αρκουδοπούρναρο) σελ. 14
- 1.7. *ROBINIA HISPIDA*-Rosa acacia
(κοινή ονομασία: Ακακία Ροδάνθης) σελ. 16
- 1.8. *ALBIZZIA JULIBRISSIN*-Silk Tree
(κοινή ονομασία: Ακακία Κων/λεως) σελ. 18
- 1.9. *CEDRUS DEODARA*-Deodar Cedar / Pinaceae
(κοινή ονομασία: Κέδρος Ιμαλαΐων) σελ. 20
- 1.10. *MAGNOLIA SOULANGEANA*
(κοινή ονομασία: Μαγνόλια Σουλανγκιάννα) σελ. 22
- 1.11. *MAGNOLIA GRANDIFLORA*
(κοινή ονομασία: Μαγνόλια Μεγανθής) σελ. 24
- 1.12. *MELIA AZEDARACH*
(κοινή ονομασία: Μέλια) σελ. 26
- 1.13. *CERATONIA SILIQUA*
(κοινή ονομασία: Κερατόνια-Χαρουπιά) σελ. 28
- 1.14. *CERCIS SILIQUASTRUM*
(κοινή ονομασία: Κερκίς-Δένδρο του Ιούδα ή Κουτσουπιά) σελ. 30

1.15. <i>CUPRESSUS SEMPERVIRENS</i> (κοινή ονομασία: Κυπαρίσσι)	σελ. 32
1.16. <i>ELEAGNUS ANGUSTIFOLIUS</i> (κοινή ονομασία: Ελαίαγνος-Τζιτζιφιά)	σελ. 34
1.17. <i>ABIES CEPHALONICA</i> / Pinaceae (κοινή ονομασία: Ελάτη Κεφαλληνίας)	σελ. 36
1.18. <i>POPULUS SP.</i> / Salicaceae (κοινή ονομασία: Λεύκη Αργυρόφυλλη)	σελ. 38
1.19. <i>PLATANUS ORIENTALIS</i> / PLATANACEAE (κοινή ονομασία: Πλάτανος)	σελ. 40
1.20. <i>PRUNUS CERASIFERA</i> var. <i>PISSARDII</i> (κοινή ονομασία: προύνος Πισσαρδίου ή δαμασκηνιά καλλωπιστική).	σελ. 42
1.21. <i>Juniperus communis</i> / Cupressaceae (κοινή ονομασία: Αγριόκεδρο)	σελ. 44
1.22. <i>ARAUCARIA EXCELSA</i> (κοινή ονομασία: Αρωκάρια υψικάρινος)	σελ. 46
1.23. <i>ACACIA RETINOIDES</i> ή <i>FLORIBUNDA</i> (κοινή ονομασία: Ακακία)	σελ. 48
1.24. <i>SYRINGA VULGARIS</i> -Oleaceae (κοινή ονομασία: Σύριγγα ή Πασχαλιά)	σελ. 50
1.25. <i>TAMARIX</i> -Tamaricaceae (κοινή ονομασία: Αλμυρίχι)	σελ. 52
2. ΘΑΜΝΟΙ που χρησιμοποιούνται στην αρχιτεκτονική κήπων	σελ. 54
2.1. <i>THUYA COMPACTA AUREA NANA</i> (κοινή ονομασία: Τούγια)	σελ. 55
2.2. <i>COTONEASTER HORIZONTALIS</i> (κοινή ονομασία: Κυδωνίαστρο το οριζοντιόκλαδο)	σελ. 56
2.3. <i>PYRACANTHA COCCINEA</i> (κοινή ονομασία: Πυράκανθα)	σελ. 57
2.4. <i>NERIUM OLEANDER</i> (κοινή ονομασία Ροδοδάφνη ή Πικροδάφνη)	σελ. 58
2.5. <i>FORSYTHIA</i> -Oleaceae (κοινή ονομασία: Φορσύθια)	σελ. 59

2.6. <i>VIBURNUM MACROCERHAUM</i> (κοινή ονομασία: Βιβούρνο ή Μπουλ-ντε-νεζ ή Χιονόσφαιρες)	σελ. 61
2.7. <i>BUDDLEIA VARIABILIS</i> (κοινή ονομασία: Βουδλέϊα)	σελ. 63
2.8. <i>CASSIA-MARILANDICA</i> και <i>CASSIA FLORIBUNDA</i> (κοινή ονομασία: Κάσσια)	σελ. 64
2.9. <i>CRATAEGUS OXYACANTHA</i> (κοινή ονομασία: Κράταιγος)	σελ. 65
2.10. <i>EVONYMUS JAPONICUS</i> -Celastraceae (κοινή ονομασία: Ταφλάνι)	σελ. 66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1. Ανακαλύπτοντας την τέχνη του κήπου	σελ. 67
2.2. Το τοπίο και η ανθρώπινη δραστηριότητα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα	σελ. 68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. Η αρχιτεκτονική σύνθεση του κήπου	σελ. 71
3.2. Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψιν	
3.2.1. Τα χαρακτηριστικά της περιοχής	σελ. 73
3.2.2. Ο σεβασμός στη φύση	σελ. 73
3.2.3. Το έδαφος και το υπέδαφος	σελ. 74
3.2.4. Η μορφή και η χρήση της κατοικίας	σελ. 74
3.2.5. Το μέγεθος του κήπου	σελ. 75
3.2.6. Οι οικονομικές δυνατότητες	σελ. 75
3.2.7. Η ανακαίνιση ενός παλαιού κήπου	σελ. 76
3.3. Το σχέδιο του κήπου	σελ. 77
3.4. Παραδείγματα φύτευσης	σελ. 78

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ. 82
------------------------	---------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	σελ. 85
-----------	---------

Βιβλιογραφία	σελ. 87
--------------	---------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ελλάδα είναι χώρα ιδιαίτερα πλούσια σε φυσική ομορφιά. Σ' αυτόν τον τόπο συγκεντρώνεται μια καταπληκτική ποικιλία φυτών, αποτέλεσμα της γεωγραφικής τοποθέτησης και διαμόρφωσης της χώρας, στην οποία χαρίζουν μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων.

Τα είδη φυτών που έχουν καταγραφεί ξεπερνούν τα 6.500 και τα ενδημικά είδη είναι 1.150 δηλ. δεν παρατηρούνται σε άλλη χώρα του κόσμου. Αντίστοιχα η Γερμανία, με έκταση σχεδόν τριπλάσια της Ελλάδος έχει 2.700 είδη και 6 ενδημικά, η Αγγλία με διπλάσια έκταση έχει 1.550 είδη και 16 ενδημικά, η Ισπανία με τετραπλάσια έκταση έχει τον ίδιο αριθμό ειδών.

Σήμερα βέβαια δεν απαντώνται τα απέραντα δάση που σκέπαζαν πριν χιλιετίες την χώρα, λόγω αύξησης του πληθυσμού και οικολογικών καταστροφών. Έτσι, προς εξισορρόπηση του οικολογικού συστήματος, πολλά δασικά δένδρα καλλιεργούνται στους δρόμους των πόλεων, στα πάρκα, στις αυλές, στους κήπους.

Ο κάτοικος των πόλεων, αισθάνεται την ανάγκη μιας φυσικής και ηθικής ανατάσεως, την οποία μπορεί να του δώσει ένας καταπράσινος και καλά διευθετημένος κήπος. Ο κήπος αυτός πρέπει να έχει τέτοια συγκρότηση ώστε ο κάτοχός του να τον αισθάνεται και να τον βρίσκει ενδιαφέροντα, χωρίς ποτέ να τον καταλαμβάνει πλήξη, όταν βρίσκεται μέσα σε αυτόν ή όταν τον αντικρίζει από τα παράθυρα της κατοικίας του. Πρέπει ο κήπος να είναι χώρος αναψυχής, γαλήνης και κοινωνικών εκδηλώσεων. Γι' αυτούς τους λόγους πρέπει να εκφράζει την προσωπικότητα του ιδιοκτήτη του και να γίνεται σύμφωνα με τα γούστα, τον χαρακτήρα του και τις οικονομικές του δυνατότητες, ώστε να είναι ένα μικρό έργο για το οποίο θα υπερηφανεύεται.

Συνδυάζοντας την παραπάνω άποψη με επιστημονικές γνώσεις, εφαρμόζοντας τις πιο σύγχρονες τεχνικές μπορούν να δημιουργηθούν άρτιες κηποτεχνικές συνθέσεις υψηλών προδιαγραφών με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση του χώρου.

Ο σχεδιασμός του κήπου είναι πάντοτε ανάλογος με τον τόπο και την έκθεσή του. Έτσι, διαφορετικός θα είναι ο κήπος κοντά στη θάλασσα, σε ένα βουνό, σε μια πόλη ή στα περίχωρά της, ο κήπος του αγροτικού σπιτιού, των διακοπών, ο δημόσιος ανοιχτός κήπος, κ.λ.π. Μπορεί επίσης οι κήποι να γίνουν μόνο από θάμνους ή κωνοφόρα ή φυτά πολυετή ή αρωματικά φυτά, κ.λ.π. Εξάλλου έχουμε κήπους ανάλογα με την ιδιαίτερη χρησιμοποίησή τους: Κήποι βοτανικοί, παιδικοί, καλλιτεχνικοί, αθλητικοί, σχολικοί, εργοστασίων, νοσοκομείων, σιδηροδρομικών σταθμών, πάρκα και αλσύλλια δημόσια, πράσινες επιφάνειες, κ.λ.π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΦΥΤΩΝ

1. ΔΑΣΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ που χρησιμοποιούνται στην αρχιτεκτονική κήπων

Τα δένδρα αποτελούν τα κυρίαρχα συνήθως στοιχεία του κήπου, που εφόσον χρησιμοποιηθούν σωστά σε σχέση με τις υπόλοιπες μορφές πρασίνου χαρίζουν μια ξεχωριστή γοητεία στο χώρο. Φυτευόμενα μεμονωμένα, σε ομάδες, συστάδες (σε συνδυασμό με θάμνους ή δενδροστοιχίες, μπορούν να εξυπηρετήσουν διάφορους κατά περίπτωση σκοπούς, όπως να προβάλλουν κάποιο σημείο του χώρου, να προσφέρουν σκιά ή προστασία από τους ανέμους (ανεμοθραύστες) ή ακόμη ασφάλεια στους αυτοκινητόδρομους (νησίδες ασφαλείας) κ.λ.π.

1.1. *EUCALYPTUS GYNNI*-Gider Gum (κοινή ονομασία: ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ ΓΚΟΥΙΝΙ)

Καταγωγή: Αυστραλία και Τασμανία (1850). Το είδος αυτό του ευκαλύπτου εισήχθη τελευταία στη χώρα μας και δεν είναι πολύ διαδεδομένο. Άλλα όμως είδη χρησιμοποιούνται ευρύτατα.

Φυσικό ενδιαίτημα: Αμιγή δάση ευκαλύπτων της Αυστραλίας για παραγωγή ξυλείας.

Ύψος: 25 μ. σε 40 έτη. Πλάτος: 12 μ. σε 40 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Ακανόνιστο, κοντός, λευκοπράσινος λείος κορμός, λίγες διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Λεπτή υφή, αραιό φύλλωμα, κυανοπράσινο ή γκρι χρώμα φύλλων (καρδιόσχημα), εύοσμα, αειθαλές.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Λευκά, μικρά ανά τρία, το φθινόπωρο.

Οικολογικές απαιτήσεις. Αναπτύσσεται σε υγρά αλλά στραγγιζόμενα εδάφη, κυρίως ελαφρά πηλώδη ή αμμώδη. Ευαίσθητο σε παγετούς και ανέμους. Αντέχει στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Ρυθμός ανάπτυξης: Ταχύτατος, περί το 1 μ. ανά έτος.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Δένδρο που δεν δίνει πυκνή σκιά ενώ οι κλάδοι του σπάζουν εύκολα από τον άνεμο.

Κατάλληλες για υγρές τοποθεσίες και παραθαλάσσιες περιοχές.

Η αντίληψη ότι ο ευκάλυπτος διώχνει τα κουνούπια λόγω της οσμής των φύλλων του είναι λανθασμένη. Απλά, επειδή απορροφά μεγάλες ποσότητες νερού από το έδαφος, αποξηραίνει ταχύτερα υγρά ελώδη εδάφη, το οποία αποτελούν εστίες κουνουπιών.

Εικόνα 1: Κορμός, άνθη και φύλλα του *EUCALYPTUS GYNNI*-Gider Gum (κοινή ονομασία: ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ ΓΚΟΥΙΝΙ)

1.2. *SALIX BABYLONICA*-Weeping Willow (κοινή ονομασία: ΙΤΙΑ ΚΛΑΙΟΥΣΑ)

Καταγωγή: Στη χώρα μας διαδόθηκε και χρησιμοποιείται ευρύτατα ακόμη και σε σημεία που δεν ενδείκνυται.

Φυσικό ενδιαίτημα: Όχθες ποταμών, ρυακιών, ρεμάτων.

Ύψος: 12 μ. σε 20 έτη. Πλάτος: 12 μ. σε 20 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Χαρακτηριστικά κρεμοκλαδές με μακρείς κλάδους.

Άνθη: Κίτρινα σε ταξιανθία Ιουλίου. Εποχή Ανθοφορίας: Απρίλιο-Μάιο

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Λεπτή υφή, λαμπερό, χρώμα ανοιχτοπράσινο πάνω και γλαυκοπράσινο κάτω, φυλλοβόλο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Υγρά πηλώδη εδάφη, αλλά όχι στάσιμα νερά ή βαριά αργιλώδη εδάφη. Ανθεκτική στο ψύχος και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Αναπτύσσεται καλύτερα σε ανοικτές ηλιαζόμενες θέσεις χωρίς σκιά.

Ρυθμός ανάπτυξης: Ταχύς (6 μ. σε 15 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Παρουσιάζει την καλύτερη εικόνα στις αρχές της άνοιξης όταν εμφανίζονται οι οφθαλμοί των φύλλων σαν χρυσές φούντες στα μακριά κλαδιά. Τα φύλλα είναι λογχοειδή και αιχμηρά. Για να υπάρξει άριστο οπτικό αποτέλεσμα θα πρέπει το δένδρο να έχει για φόντο σκούρο πράσινο φύλλωμα άλλων φυτών.

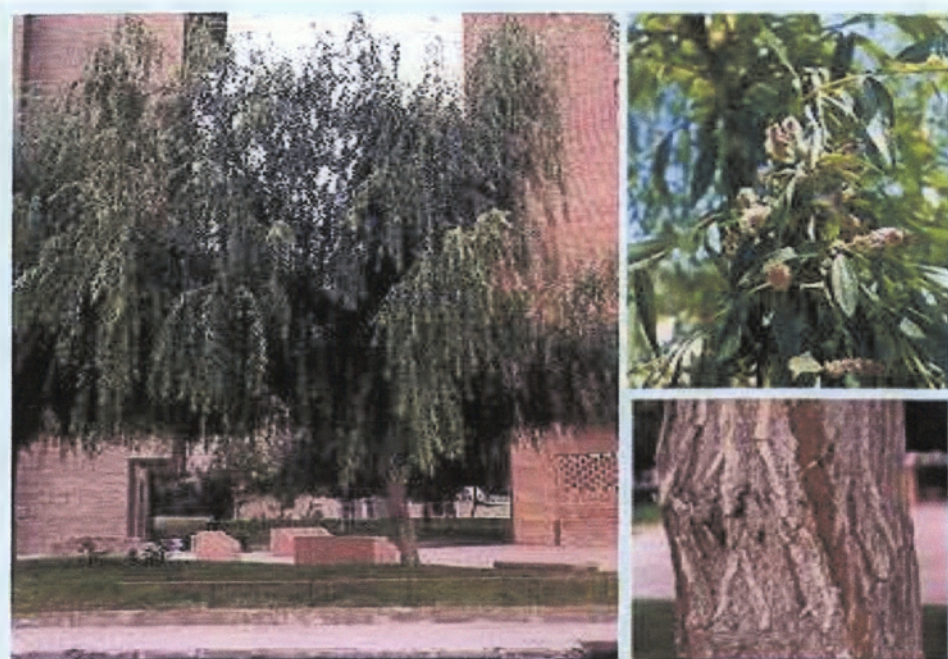
Το ίδιο ενδιαφέρουσα εικόνα παρουσιάζει όταν είναι φυτεμένο κοντά σε ήρεμα νερά, αφού το ίδιο το φυτό και η αντανάκλασή του σχηματίζουν έναν τέλειο κύκλο.

Έχει αδύνατο ξύλο που σπάζει εύκολα.

Η κλαίουσα ιτιά δεν είναι κατάλληλο δένδρο για μικρούς κήπους γιατί καταλαμβάνει πολύ χώρο. Δεν κάνει σκιά, δεν μπορεί να καθίσει κανείς από κάτω και το έδαφος γύρω της καθαρίζεται δύσκολα λόγω των κρεμοκλαδών βλαστών, οι οποίοι φθάνουν μέχρι το έδαφος. Το ριζικό σύστημα μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σε σωληνώσεις.

Εικόνα 2: Άνθη και φύλλα του *SALIX BABYLONICA*-Weeping Willow (κοινή ονομασία: ΙΤΙΑ ΚΛΑΙΟΥΣΑ)

Εικόνα 3: Φύλλα, άνθη και κορμός του *SALIX BABYLONICA*-Weeping Willow (κοινή ονομασία: ΙΤΙΑ ΚΛΑΙΟΥΣΑ)

1.3. *ARBUTUS UNEDO*-Strawberry Tree (κοινή ονομασία: Κουμαριά)

Καταγωγή: Περιοχές της μεσογείου, νοτιοδυτική Ιρλανδία. Στη χώρα μας απαντάται σε πολλές περιοχές. Χρησιμοποιείται ελάχιστα ως καλλωπιστικό.

Φυσικό ενδιαίτημα: Θαμνότοποι σκληρόφυλλων αείφυλλων, δάση πεύκης.

Ύψος: 2-9 μ. Πλάτος: 1-6 μ.

Μορφή-Σχήμα: Ακανόνιστο σχήμα με αρκετές διακλαδώσεις, μάλλον σφαιρικό. Οι κλάδοι του είναι τραχείς, αποφλοιώνονται εύκολα και έχουν ένα χαρακτηριστικό γκριζο-καφέ χρώμα.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Δερματώδη, σκληρά, ωοειδή και οδοντωτά φύλλα σκούρου πράσινου χρώματος, τραχεία υφή, αιθαλές.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Λευκά ή λευκορόδινα, σε σχήμα υδρίας, πολλά μαζί κατά το Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Στρογγυλός, με ανώμαλη επιφάνεια, χρώματος πορτοκαλί ή κόκκινου (μοιάζει με φράουλα). Εμφανίζεται αμέσως μετά την άνθηση και παραμένει για μήνες. Οι καρποί του τρώγονται.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά όξινα εδάφη, αλλά αναπτύσσεται και σε ελαφρώς ασβεστούχα, αρκεί να είναι ελαφρά, αμμώδη και όχι πολύ βαριά. Μπορεί να αναπτυχθεί και σε μερική σκιά. Αντέχει πολύ στην ξηρασία και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Ρυθμός ανάπτυξης: Αργός.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Φυτό με ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά (φύλλωμα, άνθη, καρποί) κατάλληλο για παραθαλάσσιους κήπους.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε φυτικά πλαίσια.

Αν κλαδευτεί κατάλληλα, διαμορφώνεται σε μικρό δένδρο.

Ταυτίζεται απόλυτα με το χαρακτήρα του Ελληνικού τοπίου.

Εικόνα 4: Φύλλα και καρπός του *ARBUTUS UNEDO*-Strawberry Tree (κοινή ονομασία: Κουμαριά)

Εικόνα 5: Δένδρο του *ARBUTUS UNEDO* -Strawberry Tree (κοινή ονομασία: Κουμαριά)

1.4 *LAURUS NOBILIS*-Sweet Bay (κοινή ονομασία: Δάφνη Απολλώνιος)

Καταγωγή: Χώρες τις Μεσογείου. Στη χώρα μας απαντάται σχεδόν σε όλες τις περιοχές των σκληρόφυλλων αειφύλλων. Χρησιμοποιείται στην Ελλάδα από τους αρχαίους χρόνους συμβολίζοντας τη δόξα και την επιβράβευση των ηρώων.

Φυσικό ενδιαίτημα: Θαμνώδες, πετρώδεις περιοχές, ερείπια.

Ύψος: 2-10 μ. Πλάτος: 0,5-4 μ.

Μορφή-Σχήμα: Κατακόρυφο, πυκνέ διακλαδώσεις. Αν κλαδευτεί, μπορεί να πάρει και σφαιρικό σχήμα.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Σκληρά, ωσειδή, οξύληκτα φύλλα με λαμπερό πράσινο χρώμα, κυματοειδή περιφερικά, με έντονο άρωμα. Μέτρια υφή, αιθαλές.

Φύλλα-Εποχή φυλλώματος: Σκληρά, ωσειδή, οξύληκτα φύλλα με λαμπερό πράσινο χρώμα, κυματοειδή περιφερειακά, με έντονο άρωμα. Μέτρια υφή, αιθαλές.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Μικρά, ωχροπράσινα πολλά μαζί, κατά Απρίλιο-Μάιο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Σκουροπράσινες και αργότερα μαύρες μικρές ράγες (σαν ελιές), προς το φθινόπωρο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε πλήρως ηλιαζόμενες θέσεις, αλλά ανέχεται και μερική σκίαση. Προτιμά πηλώδη, ξηρά και ασβεστούχα εδάφη, με λίγη άμμο. Αντέχει στην ξηρασία και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Αναπτύσσεται ταχύτερα όταν αρδεύεται κανονικά.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Μπορεί να κλαδευτεί σε σχήματα.

Δημιουργεί ισχυρά πλαίσια που μπορούν να χρησιμεύσουν και ως ανεμοφράκτες.

Όταν διαμορφωθεί σε δένδρο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε δενδροστοιχίες στενών δρόμων.

Κατάλληλο για φυτοδοχεία σε αίθρια, βεράντες και εισόδους.

Εικόνα 6: Φύλλα και άνθη του *LAURUS NOBILIS*-Sweet Bay (κοινή ονομασία: Δάφνη Απολλώνιος)

Εικόνα 7: Φύλλα και καρποί του *LAURUS NOBILIS*-Sweet Bay (κοινή ονομασία: Δάφνη Απολλώνιος)

1.5. *HIBISCUS SYRIAKUS*-Shrub Althea ή Rose of Sharon (κοινή ονομασία: Ιβίσκος Συριακός)

Καταγωγή: Ινδία, Κίνα (1600). Στη Συρία δεν απαντάται ως αυτοφυές παρά την ονομασία του. Χρησιμοποιείται ευρύτατα στην Ελλάδα.

Ύψος: 2-3 μ. Πλάτος: 1,5-2 μ.

Μορφή-Σχήμα: Όρθιοι κλάδοι που εκφύονται από τη βάση του φυτού, σχήμα κυπελλοειδές, γκρίζο χρώμα κλάδων.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Τρίβολα, οδοντωτά απαλά στην υφή φύλλα, ανοικτοπράσινο χρώμα, τραχεία υφή, φυλλοβόλο.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Μεγάλα, πολυπέταλα, χρώματος ροζ, μοβ, κόκκινου ή λευκού από τον Ιούνιο έως και τον Οκτώβριο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά λιπαινόμενα, ελαφρά εδάφη με άμμο και τύρφη. Ακατάλληλο για υγρά εδάφη. Αναπτύσσεται σε ηλιαζόμενες θέσεις και απαιτεί πλούσια άρδευση, ειδικά κατά την περίοδο πριν από την ανθοφορία.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Καλλιεργείται κυρίως για τα άνθη του που παράγονται συνεχώς για περίπου 4 μήνες.

Μπορεί να σχηματίσει πλαίσια, αν φυτευτεί σε μικρές αποστάσεις.

Αν κλαδευτεί κατάλληλα διαμορφώνεται σε μικρό δένδρο, κατάλληλο για δένδροστοιχίες μικρών δρόμων.

Κατάλληλο για φυτοδοχεία.

Εικόνα 8: Άνθος και φύλλα του *HIBISCUS SYRIAKUS*-
Shrub Althea ή Rose of Sharon (κοινή ονομασία: Ιβίσκος
Συριακός)

1.6. *ILEX AQUIFOLIUM*-English Holly (κοινή ονομασία: Ιληξ ή Αρκουδοπούρναρο)

Καταγωγή: Ν. Ευρώπη, Β. Αφρική, Δ. Ασία μέχρι την Κίνα (1750). Στη χώρα μας απαντάται στα όρη της ηπειρωτικής χώρας και σε ορισμένα νησιά. Συχνότερα απαντάται στη Β. Ελλάδα. Είναι το γνωστό «ου» των Χριστουγέννων.

Φυσικό ενδιαίτημα: Ορεινά δάση κάτω από βελανιδιές, οξιές, σημύδες ή σε ανοικτές ορεινές τοποθεσίες μαζί με ρείκια, φτέρες, κρانيές, κ.λ.π.

Ύψος: 15 μ. σε 80 έτη. Πλάτος: 8 μ. σε 80 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Πυραμοειδές πυκνές διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Μέτρα υφή, στιλπνά, σκούρα πράσινα φύλλα, αειθαλές.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Μικρά λευκά, εύσυμα άνθη το Μάιο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Στρογγυλοί, κόκκινοι καρποί το φθινόπωρο και χειμώνα.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε κάθε είδους έδαφος αρκεί να μην είναι πολύ υγρό ή πολύ ξηρό. Αντέχει στο ψύχος, στον άνεμο και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Αναπτύσσεται σε μερική σκιά.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μάλλον αργός (2 μ. σε 10 έτη, 4 μ. σε 15 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Όταν αναπτύσσεται σε ανοικτές ηλιαζόμενες τοποθεσίες, αποκτά ψηλό πυραμιδοειδές σχήμα και πυκνό φύλλωμα.

Αντέχει στη ρύπανση και συνιστάται για βιομηχανικές περιοχές. Το πυκνό σκούρο φύλλωμά του αποτελεί κατάλληλο φόντο για φυτά με ανοικτό πράσινο χρώμα και για την καινούργια βλάστηση της άνοιξης.

Εικόνα 9: Φύλλα και καρποί του *ILEX AQUIFOLIUM*-
English Holly (κοινή ονομασία: Ιληξ ή
Αρκουδοπούρναρο)

1.7. *ROBINIA HISPIDA*-Rosa acacia (κοινή ονομασία: Ακακία Ροδάνθης)

Καταγωγή: Ν.Α. Πολιτείες των ΗΠΑ. Γνωστό δένδρο στη χώρα μας και αρκετά χρησιμοποιούμενο σε κήπους και πάρκα.

Ύψος: 6 μ. σε 20 έτη. Πλάτος: 5 μ. σε 20 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Μικρό δένδρο με θαμνώδη, ακανόνιστη μορφή, λεπτούς κλάδους, ιδιαίτερα εύθραυστους, καλυμμένους με μικρά κόκκινα τριχίδια.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Αντίθετα, ωοειδή έως στρογγυλά φύλλα, ανοικτού πράσινου χρώματος με κίτρινες αποχρώσεις το φθινόπωρο, λεπτή υφή, φυλλοβόλο.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Μακριές ταξιανθίες με πολλά ροζ άνθη που καλύπτουν όλο σχεδόν το φυτό αργά την άνοιξη.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά ζεστές, ηλιαζόμενες θέσεις και αναπτύσσεται σε όλους τους τύπους εδαφών εκτός από τα πολύ υγρά. Αντέχει σε παγετούς αλλά είναι ευαίσθητο στους ισχυρού ανέμους λόγω των εύθραυστων κλάδων του. Χρειάζεται κλάδεμα μορφής αργά τον χειμώνα.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Χρησιμοποιείται κυρίως ως είδος μεμονωμένων φυτεύσεων για να αναδεικνύονται τα άνθη τους.

Προσοχή στην τοποθέτηση σε εκτεθειμένες στον άνεμο τοποθεσίες.

Εικόνα 10: Ανθη και φύλλα του *ROBINIA HISPIDA*-*Rosa acacia* (κοινή ονομασία: Ακακία Ροδάνθης)

1.8. *ALBIZZIA JULIBRISSIN*-Silk Tree (κοινή ονομασία: Ακακία Ροδομέταξη-Κωνσταντινουπόλεως)

Καταγωγή: Περσία έως Κεντρική Κίνα (1750). Διαδόθηκε και χρησιμοποιείται ευρύτατα στη χώρα μας.

Φυσικό ενδιαίτημα: Λιβάδια, πεδιάδες, λοφώδεις περιοχές ως μεμονωμένο είδος.

Ύψος: 12 μ. Πλάτος: 12 μ.

Μορφή-Σχήμα: Ομπρελλοειδής, πεπλατυσμένη με πολλές διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Λεπτότατη δαντελωτή υφή, φυλλοβόλο.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Ρόδινοι στήμονες σε σφαιρικές κεφαλές, καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, αρωματικά.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Καφέ χέδρωπας που μένει στο δένδρο το χειμώνα.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε ποικιλία εδαφών κυρίως σε πτωχά, ξηρά και χαλικώδη εδάφη. Δεν αντέχει πολύ σε παγετούς.

Ρυθμός ανάπτυξης: Αργός έως μέτριος (4,5 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Το δένδρο καλλιεργείται κυρίως για το λεπτό του φύλλωμα και τα άνθη του. Τα φύλλα μοιάζουν με της μιμόζας και συστρέφονται όταν η θερμοκρασία πέφτει μετά τη δύση του ηλίου.

Η ευρεία κόμη και οι οριζόντιοι κλάδοι παρέχουν βαθιά σκιά.

Αντέχει στη ρύπανση των πόλεων και χρησιμοποιείται ως δένδρο δενδροστοιχιών.

Χρειάζεται κλάδεμα σε νεαρή ηλικία για να πάρει το επιθυμητό σχήμα.

Εικόνα 11: Ανθη του *ALBIZZIA JULIBRISSIN*-Silk Tree
(κοινή ονομασία: Ακακία Ροδομέταξη-
Κωνσταντινουπόλεως)

Εικόνα 12: Ανθη και φύλλα του *ALBIZZIA JULIBRISSIN*-
Silk Tree (κοινή ονομασία: Ακακία Ροδομέταξη-
Κωνσταντινουπόλεως)

1.9. *CEDRUS DEODARA*-Deodar Cedar / Pinaceae (κοινή ονομασία: Κέδρος Ιμαλαΐων)

Καταγωγή: Δυτικά Ιμαλαία (1820). Τα τελευταία έτη διαδόθηκε και χρησιμοποιείται στη χώρα μας.

Φυσικό ενδιαίτημα: Ορεινά αμιγή δάση.

Ύψος: 45 μ. σε 120 έτη. Πλάτος: 15 μ. σε 120 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Πυραμοειδές κρεμοκλαδές συμμετρικό.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Πυκνές μυτερές βελόνες, ασημοπράσινο χρώμα, αιθαλές.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Όρθια κλειστά κουκουνάρια όλο σχεδόν το έτος.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά ελαφρά αμμώδη ή ασβεστολιθικά εδάφη αλλά αναπτύσσεται και σε βαθιά πηλώδη, στραγγιζόμενα. Προτιμά ανοικτές, ηλιαζόμενες θέσεις.

Ρυθμός ανάπτυξης: Σχετικά ταχύς (12 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Το πυραμοειδές, κρεμοκλαδές σχήμα του το καθιστά ιδιαίτερα ενδιαφέρον για μεμονωμένη φύτευση στη χλόη.

Αναπτύσσεται γρήγορα και δεν είναι κατάλληλο για μικρούς κήπους.

Εικόνα 13: Δένδρο *CEDRUS DEODARA*-Deodar Cedar
(κοινή ονομασία: Κέδρος Ιμαλαΐων)

1.10. *MAGNOLIA SOULANGEANA* (κοινή ονομασία: Μαγνόλια Σουλανγκιάννα)

Καταγωγή: Υβρίδιο μεταξύ *M. Denudata* και *M. Liliflora* (1826). Εισήχθη πρόσφατα στη χώρα μας και χρησιμοποιείται περιορισμένα.

Ύψος: 4-5 μ. Πλάτος: 2-3 μ.

Μορφή-Σχήμα: Μάλλον πυραμοειδές σχήμα, με αρκετές διακλαδώσεις και μορφή συχνά θαμνώδη παρά δενδρώδη.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Μεγάλα, επαλλάσσοντα φύλλα, ωσειδή και μυτερά, σκούρου πράσινου χρώματος. Τραχεία υφή, φυλλοβόλος.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Λευκά, ροζ ή κόκκινα μεγάλα άνθη, κυπελλοειδές σχήμα (σαν τουλίπες) που καλύπτουν όλο το φυτό πριν ακόμα βγάλει φύλλα, κατά το Μάρτιο-Απρίλιο.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά βαθιά, λιπαινόμενα, όξινα και υγρά εδάφη. Αναπτύσσεται καλύτερα σε ημισκιαζόμενες θέσεις. Αντέχει σε παγετούς αλλά χρειάζεται προστασία από τον άνεμο. Χρειάζεται κανονική άρδευση.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Κατάλληλο για μεμονωμένες φυτεύσεις οπότε αναδεικνύονται τα άφθονα εντυπωσιακά άνθη του.

Μπορεί να συγκαλλιεργηθεί με άλλα είδη μαγνόλιας και ροδόδενδρων.

Εικόνα 14: Φύλλα του *MAGNOLIA SOULANGEANA*
(κοινή ονομασία: Μαγνόλια Σουλανγκιάνα)

1.11. *MAGNOLIA GRANDIFLORA* (κοινή ονομασία: Μαγνόλια Μεγανθής)

Καταγωγή: Νοτιοανατολικές ΗΠΑ (1730). Καλλιεργείται αρκετά στη χώρα μας και περισσότερο στη Ν. Ελλάδα. Υπάρχουν περίπου 30 αξιόλογα είδη.

Φυσικό ενδιαίτημα: Ξέφωτα δασών ή μεμονωμένα σε κοιλάδες.

Ύψος: 25 μ. Μορφή-Σχήμα: Πυραμοειδές, με αρκετές διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Τραχεία υφή, μεγάλα γυαλιστερά σκούρα πράσινα φύλλα, πυκνό φύλλωμα, αιθαλές. Τα φύλλα αλλάζουν κάθε δύο χρόνια.

Άνθη-Εποχή άνθησης: Λευκά, εξαπέταλα, μεγάλα (σαν νούφαρα, 15-20 εκ.), εύοσμα, το Μάιο και Ιούνιο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Κυλινδρικοί σαν αγγουράκια με κόκκινους σπόρους, χωρίς το Φθινόπωρο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Προτιμά υγρά, καλά αεριζόμενα, ελαφρά πηλώδη εδάφη, ελαφρά όξινα. Δεν είναι πολύ ανθεκτική σε παγετούς, ιδίως σε νεαρή ηλικία, ούτε σε ισχυρούς ανέμους.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος (6 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Χρησιμοποιείται κυρίως ως μεμονωμένο είδος σε χλοοτάπητα. Απαιτεί μεγάλο χώρο για να αναπτυχθεί κανονικά, επομένως είναι ακατάλληλη για μικρούς κήπους.

Αντέχει στη ρύπανση.

Εικόνα 15: Άνθος και φύλλα του *MAGNOLIA GRANDIFLORA* (κοινή ονομασία: Μαγνόλια Μεγανθής)

1.12. MELIA AZEDARACH (κοινή ονομασία: Μέλια)

Καταγωγή: Β. Ινδία, Κεντρική και Δ. Κίνα, Ιμαλαία (1750).
Είδος που καλλιεργείται στη χώρα μας αρκετά συχνά, ιδίως σε δρόμους πόλεων.

Φυσικό ενδιαίτημα: Πεδινά και ημιορεινά δάση.

Ύψος: 13 μ. Πλάτος: 10 μ.

Μορφή-Σχήμα: Στρογγυλεμένη κόμη, πυκνές διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Λεπτή υφή, ανοικτό πράσινο χρώμα, φύλλα σαν φτέρης, φυλλοβόλο.

Άνθη: Πολλά μαζί, μικρά, μπλε-λιλά χρώμα, εύοσμα, σε επάκριες ταξιανθίες πριν από τα φύλλα.

Εποχή ανθοφορίας: Απρίλιος.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Ωοειδείς, μικροί καρποί, κίτρινου που μένουν στο δένδρο το φθινόπωρο και το χειμώνα αφού πέσουν τα φύλλα.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη, ακόμα και στα ξηρά. Αντέχει στα πολύ θερμά καλοκαίρια, αλλά όχι σε παρατεταμένους παγετούς. Αντέχει στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Ρυθμός ανάπτυξης: Ταχύς.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Δίνει άφθονη σκιά σε μικρό χρονικό διάστημα. Έχει αραιούς και εύθραυστους βλαστούς γι' αυτό θα πρέπει να προστατεύεται από δυνατούς ανέμους.

Ρυπαίνει συνεχώς το περιβάλλον με φύλλα ή καρπούς.

Φυτρώνει εύκολα και γρήγορα από τους σπόρους.

Εικόνα 16: Φύλλα και Ανθη του *MELIA AZEDARACH*

Εικόνα 17: Δένδρο του *MELIA AZEDARACH* (κοινή ονομασία: Μέλια)

1.13. *CERATONIA SILIQUA* (κοινή ονομασία: Κερατόνια-Χαρουπιά)

Καταγωγή: Ανατολική Μεσόγειος (1830). Απαντάται κυρίως στη Ν. Ελλάδα και τα νησιά, τόσο αυτοφυές όσο και ως καλλωπιστικό.

Φυσικό ενδιαίτημα: Θαμνότοποι με «μακί» βλάστηση.

Ύψος: 15 μ. Πλάτος: 12 μ.

Μορφή-Σχήμα: Σφαιρικό, χαμηλός κορμός, αρκετές διακλαδώσεις.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Πυκνό φύλλωμα, στιλπνά, πτερωτά σκούρα πράσινα φύλλα, αειθαλές.

Άνθη-Εποχή ανθοφορίας: Μικρά, κόκκινα άνθη, πολλά μαζί σε ποδίσκους την Άνοιξη.

Καρπός-εποχή καρποφορίας: Χαρούπια (σαν φασόλια), χρώματος καφέ, το φθινόπωρο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Μπορεί να αναπτυχθεί σε πολύ ξηρά ή πτωχά εδάφη. Δεν αντέχει παγετούς.

Ρυθμός ανάπτυξης: Πολύ αργός.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Μεταφυτεύεται δύσκολα και πάντα με μπάλα χώματος.

Λόγω του πυκνού φυλλώματος κάνει καλή σκιά και μπορεί να φυτευτεί σε χλόη ή αίθρια.

Κλαδεμένο κατάλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δένδρο δενδροστοιχιών.

Εικόνα 18: Φύλλα και καρποί του *CERATONIA SILIQUA* (κοινή ονομασία: Κερατόνια-Χαρουπιά)

Εικόνα 19: Δένδρο *CERATONIA SILIQUA* (κοινή ονομασία: Κερατόνια-Χαρουπιά)

1.14. CERCIS SILIQUASTRUM (κοινή ονομασία: Κερκίς-Δένδρο του Ιούδα ή Κουτσουπιά)

Καταγωγή: Ν. Ευρώπη και Δ. Ασία (1580). Στη χώρα μας απαντάται αυτοφυές σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα και χρησιμοποιείται πολύ ως καλλωπιστικό.

Φυσικό ενδιαίτημα: Μέσα στη «μακί» βλάστηση, κοντά στις ακτές ή σε χαμηλούς λόφους μαζί με το σχίνο, μυρτιά, κουμαριά, πεύκα, κ.λ.π.

Ύψος: 9 μ. σε 30 έτη. Πλάτος: 7 μ. σε 30 έτη.

Μορφή-Σχήμα: Πεπλατυσμένη κορυφή, αρκετές διακλαδώσεις, θαμνώδης εμφάνιση.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Μέτρια υφή, σχεδόν στρογγυλά φύλλα, ανοικτό πράσινο χρώμα, φυλλοβόλο.

Άνθη: Μικρά βαθυρόδινα, σε βραχείς βοτρυώδεις ταξιανθίες σε ξύλο όλων των ηλικιών

Εποχή ανθοφορίας: τον Απρίλιο και Μάιο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Καφέ (σαν φασόλια) μένουν στο δένδρο όλο σχεδόν το χειμώνα.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη αλλά προτιμά αμμώδη ή ελαφρά στραγγιζόμενα πηλώδη. Αντέχει στην μεγάλη ξηρασία, στους θερμούς ανέμους, στο ψύχος αλλά για να ανθίσει πλήρως χρειάζεται ήλιο και προστασία από ανέμους.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μάλλον γρήγορος (2,5 μ. σε 10 έτη, 7 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Καλλιεργείται κυρίως για τα άνθη του. Κατάλληλο για φύτευση στη γλόη. Η φύτευση σε κεκλιμένα εδάφη προστατεύει από διαβρώσεις. Αντέχει στη ρύπανση και μπορεί να φυτευτεί σε αστικούς κήπους και πάρκα. Κατάλληλο για μικρούς κήπους.

Αν και χρησιμοποιείται αρκετά ως δένδρο δενδροστοιχιών πόλεων, η πτώση ανθέων και φύλλων ρυπαίνει τους δρόμους.

Εικόνα 20: Κορμός, άνθη και φύλλα του *CERCIS SILIQUASTRUM* (κοινή ονομασία: Κερκίς-Δένδρο του Ιούδα ή Κουτσουπιά)

Εικόνα 21: Δένδρο με φύλλα και καρπούς *CERCIS SILIQUASTRUM* (κοινή ονομασία: Κερκίς-Δένδρο του Ιούδα ή Κουτσουπιά)

1.15. *CUPRESSUS SEMPERVIRENS*/Cupressaceae (κοινή ονομασία: Κυπαρίσσι)

Καταγωγή: Ν. Ευρώπη, Μεσόγειος, Δ. Ασία (1500). Στη χώρα μας απαντάται αυτοφυές στη Κρήτη, το Ρόδο και σε λίγα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου. Καλλιεργείται όμως από αρχαιότατων χρόνων και για το λόγο αυτό απαντάται σε όλη την Ελλάδα.

Φυσικό ενδιαίτημα: Σε θερμές, ξηρές πλαγιές πετρωδών λόφων ή βουνών ή μέσα σε δάσος κωνοφόρων.

Ύψος: 25 μ. Πλάτος 5-15 μ. (ανάλογα με την ποικιλία).

Μορφή-Σχήμα: Πυραμιδοειδές με οριζόντιους ή όρθιους κλάδους στην ποικιλία που είναι ιδιαίτερος στενή.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Πυκνό φύλλωμα με σκούρο πράσινο χρώμα, αειθαλές.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε πτωχά, ξηρά εδάφη. Αντέχει στο ψύχος και στις υψηλές θερμοκρασίες καθώς και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Αναπτύσσεται σε ηλιαζόμενες θέσεις.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μάλλον γρήγορος (10 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Στη χώρα μας το κυπαρίσσι έχει συνδεθεί στην αντίληψη των ανθρώπων με τα κοιμητήρια και ως εκ τούτου δεν χρησιμοποιείται πολύ σε πάρκα και κήπους. Η θεώρηση αυτή δεν είναι ορθή γιατί το κυπαρίσσι αποτελεί ένα βασικό στοιχείο του ελληνικού τοπίου και με το ευθύκορμο σχήμα του εκτός από το θάνατο, συμβολίζει και την ανάταση του πνεύματος.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συμμετρικούς κήπους ως αρχιτεκτονικό πλέον στοιχείο (κίονας).

Μπορεί να συνδυαστεί με άλλα δένδρα με σφαιρική, ωοειδή ή πεπλατυσμένη κόμη οπότε ξεπροβάλλει ανάμεσά τους δημιουργώντας ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο τοπίο.

Καλό είναι να αποφεύγεται η μεμονωμένη φύτευσή του.

Εικόνα 22: Δένδρα του *CUPRESSUS SEMPERVIRENS*
(κοινή ονομασία: Κυπαρίσσι)

1.16 ELEAGNUS ANGUSTIFOLIUS (κοινή ονομασία:
Ελαιάγνος-Τζιτζιφιά)

Καταγωγή: Ν. Ευρώπη και Δ. Ασία (1750). Στη χώρα μας απαντάται συχνότατα.

Φυσικό ενδιαίτημα: Όχθες ποταμών και ρεμάτων και αμμώδεις παραλίες.

Ύψος: 6 μ. Πλάτος: 5 μ.

Μορφή-Σχήμα: Ευρεία, ανοικτή κόμη, στρεβλός αποφλοιωμένος κορμός.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Λεπτή υφή, σταχτοπράσινα φύλλα, εύοσμα, φυλλοβόλο.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Στο σχήμα της ελιάς, κίτρινος με ασημί ραβδώσεις, εδώδιμος, στις αρχές του Φθινοπώρου.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη εκτός από τα ρηχά ασβεστολιθικά. Αντέχει πολύ στον παγετό, τη ρύπανση, στην ξηρασία και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μάλλον αργός (3 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Ιδιαίτερα ανθεκτικό δένδρο σε αντίξοες συνθήκες καθώς και σε προσβολές και ασθένειες.

Χρησιμοποιείται κυρίως για το γκρίζο φύλλωμά του.

Δεν συνιστάται η χρησιμοποίησή του σε χλόη ή για σκιά.

Εικόνα 23: Δένδρο του *ELEAGNUS ANGUSTIFOLIUS*
(κοινή ονομασία: Ελαίαγνος-Τζιτζιφιά)

Εικόνα 24 : Φύλλα του *ELEAGNUS ANGUSTIFOLIUS*
(κοινή ονομασία: Ελαίαγνος-Τζιτζιφιά)

1.17. *ABIES CEPHALONICA* / Pinaceae (κοινή ονομασία:
Ελάτη Κεφαλληνίας)

Καταγωγή: Ελλάδα (1820). Απαντάται εκτεταμένα στα όρη της Ν. Ελλάδας από τα Άγραφα ως τον Ταΰγετο καθώς και σε μικρές συστάδες στη Β. Ελλάδα.

Φυσικό ενδιαίτημα: Ορεινά δάση σε υψόμετρο πάνω από 600 μ.
Ύψος: 30 μ. Πλάτος: 10 μ.

Μορφή-Σχήμα: Κωνικό ανοικτό, κάδοι οριζόντιοι.

Υφή-Χρώμα φυλλώματος: Στιλπνό σκούρο πράσινο χρώμα, μυτερές μικρές βελόνες, αιθαλές.

Καρπός-Εποχή καρποφορίας: Κουκουνάρια κυλινδρικά όρθια, καφεπράσινα, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Απαιτεί βαθιά, γόνιμα και υγρά εδάφη αλλά μπορεί να αναπτυχθεί και σε ξηρά ασβεστολιθικά. Αντέχει στο ψύχος και δεν προσβάλλεται από ασθένειες.

Ρυθμός ανάπτυξης: Αργός τα πρώτα 10 έτη και ταχύτερος κατόπιν (8 μ. σε 20 έτη).

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Τα κάτω κλαδιά του δένδρου ξεραίνονται και πρέπει να κόβονται με αποτέλεσμα το δένδρο να χάνει το κωνικό σχήμα του και να απογυμνώνεται. Καλό είναι να χρησιμοποιείται μόνο σε δροσερά, υγρά κλίματα με υψόμετρο πάνω από 600 μ.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ζωντανό χριστουγεννιάτικο δένδρο.

Συνήθως είναι προτιμότερο να φυτεύεται μεμονωμένα για να αποτελεί κεντρικό πόλο έλξης.

Εικόνα 25: Δένδρο του *ABIES CEPHALONICA* (κοινή ονομασία: Ελάτη Κεφαλληνίας)

1.18. *POPULUS SP.* / Salicaceae (κοινή ονομασία: Λεύκη Αργυρόφυλλη)

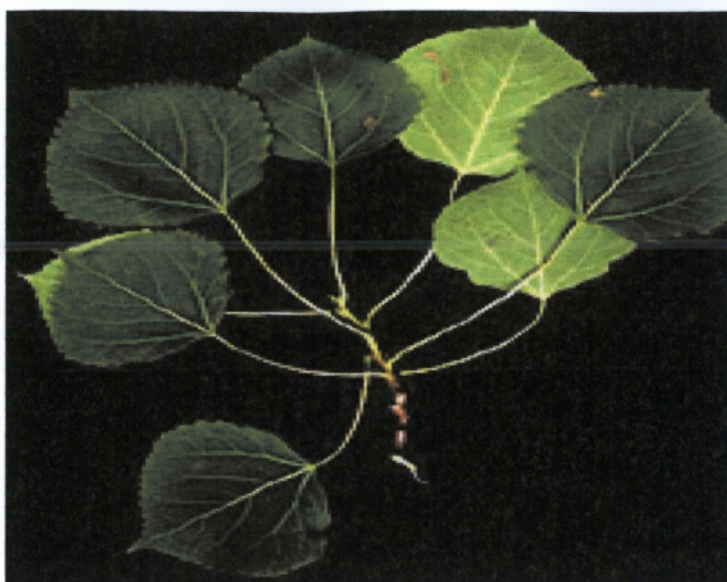
Ανάπτυξη: Ρυθμός γρήγορος. Ύψος: 15-25 μ. Πλάτος: 10-16 μ.
Φύλλωμα: Δερματώδες, χονδρό με φύλλα ωοειδή, οδοντωτά, κατ' εναλλαγή, σκουροπράσινα πάνω και ασημί χνουδωτά κάτω.

Άνθη: Τα αρσενικά και θηλυκά σε διαφορετικά δένδρα-δίοικα.

Εποχή ανθοφορίας: Φεβρουάριος-Μάρτιος

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσονται σε όλα τα εδάφη, ευδοκιμούν όμως στα πλούσια, βαθιά και με καλή αποστράγγιση, σε ηλιαζόμενες περιοχές.

Χρήσεις-ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Είναι κατάλληλα για τη δημιουργία ανεμοφράκτη. Είναι ευαίσθητα σε προσβολές από ξυλοφάγα έντομα (ιδίως η Λ. καναδική). Συνιστάται να φυτεύονται μακριά από υπόγειες σωληνώσεις.

Εικόνα 26: Φύλλα της *POPULUS SP.* (κοινή ονομασία: Λεύκη Αργυρόφυλλη)

Εικόνα 27 : Δένδρο του *POPULUS SP.* (κοινή ονομασία: Λεύκη Αργυρόφυλλη)

1.19. *PLATANUS ORIENTALIS*/ PLATANACEAE (κοινή ονομασία: Πλάτανος)

Ανάπτυξη: Ρυθμός γρήγορος. Ύψος: 25-35 μ. Πλάτος: 16-25 μ.

Φύλλωμα: Πράσινο, φωτεινό, φύλλα παλαμοσχιδή, μεγάλα έντονα, οδοντωτά, με μεγάλο μίσχο διογκωμένα στη βάση.

Άνθη: Πράσινα σε ταξιανθίες κεφάλια. Εποχή ανθοφορίας Μάρτιο-Μάιο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Ευδοκίμει σε πλούσια, βαθιά και δροσερά εδάφη, ενώ παρουσιάζει σχετική αντοχή σε ξηρά και ασβεστώδη. Αντοχή στη ζέστη, στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Εντυπωσιακή κόμη, ωραίο και πυκνό φύλλωμα, φλοιό με ωραίες αποχρώσεις. Έχει χονδρό κορμό, που απολεπίζεται αφήνοντας πρασινοκίτρινες κηλίδες. Ανέχεται αυστηρό κλάδεμα. Μεταφυτεύεται εύκολα.

Εικόνα 28: Φύλλο του *PLATANUS ORIENTALIS*/
PLATANACEAE (κοινή ονομασία: Πλάτανος)

Εικόνα 29: Φύλλα και καρποί του *PLATANUS ORIENTALIS*/
PLATANACEAE (κοινή ονομασία: Πλάτανος)

1.20. *PRUNUS CERASIFERA* var. *PISSARDII*/Rosaceae
(κοινή ονομασία: προυνός Πισσαρδίου ή δαμασκηνιά καλλωπιστική).

Ανάπτυξη: Ρυθμός Μέτριος έως γρήγορος. Ύψος: 5-8 μ.
Πλάτος: 4-6 μ.

Ανθοφορία: Ωραίο κόκκινο φύλλωμα και άνθη.

Φύλλωμα: Βαθυκόκκινος με φύλλα απαλά, ωοειδή, αντίθετα.

Άνθη: Λευκορόδινα, μικρά, εκπτύσσονται μεμονωμένα πριν από τα φύλλα.

Εποχή ανθοφορίας: Μάρτιο-Απρίλιο.

Οικολογικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη αλλά ευδοκίμει στα γόνιμα και τακτικά αρδευόμενα, σε ηλιαζόμενες θέσεις. Αντοχή σε ξηροθερμικά κλίματα και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Ανέχεται αυστηρό κλάδεμα. Συνίσταται ιδιαίτερα για δενδροστοιχίες.

Εικόνα 30: Φύλλα και καρποί του *PRUNUS CERASIFERA* var. *PISSARDII* (κοινή ονομασία: προυνός Πισσαρδίου ή δαμασκηνιά καλλωπιστική).

Εικόνα 31: Ανθη του *PRUNUS CERASIFERA* var. *PISSARDII* (κοινή ονομασία: προυνός Πισσαρδίου ή δαμασκηνιά καλλωπιστική).

1.21 *JUNIPERUS COMMUNIS*/Cupressaceae (κοινή ονομασία: Αγριόκεδρο)

Ανήκει στην οικογένεια Cupressaceae και είναι αειθαλής δίοικος θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 12 μ. με πυραμιδοειδή κόμη που φτάνει ως το έδαφος. Τα φύλλα του είναι μυτερές βελόνες και εκφύονται ανά τρία, σε σπονδύλους. Έχει άνθη μικρά με καφεκόκκινους καρπούς και φυτρώνει σε άγονα εδάφη, σε μέσα και μεγάλα υψόμετρα.

Εκτός Ελλάδας τα δέντρα είναι αειθαλή, μεγάλων διαστάσεων, διαδεδομένα κυρίως στη Συρία, στα Ιμαλάια, στον Άτλαντα και στην Κύπρο. Χρησιμοποιούνται κυρίως ως διακοσμητικά φυτά ο κέδρος του Λιβάνου και ο κέδρος του Άτλαντα. Από το ξύλο του βγαίνει ένα είδος λαδιού με φαρμακευτικές ιδιότητες για τις δερματοπάθειες.

Εικόνα 32: Φύλλα και καρποί του *Juniperus communis* (κοινή ονομασία:Αγριόκεδρο)

1.22. *ARUCARIA EXCELSA*/ ARUCARIACEAE (κοινή ονομασία Αρωκάρια υψικάρινος)

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος. Ύψος: 15-20 μ. Πλάτος: έως 8 μ.

Μορφή-Σχήμα: Ίσιος κορμός, πυραμοειδής κόμη και συμμετρικά κατά στρώματα ανάπτυξη των διακλαδώσεων (4-6 σε κάθε στρώμα. Έχει σχήμα κωνικό πλατύ που γίνεται στρογγυλό στην κορφή. Τα χαμηλά κλαδιά γέρνουν λίγο προς τα κάτω ενώ τα ψηλότερα, αντίστροφα.

Φύλλα: Μικρά, δερματοειδούς υφής και βελονοειδούς σχήματος, άκαμπτα. Οικολογικές απαιτήσεις: Ευδοκίμει σε γόνιμα, δροσερά εδάφη με καλή αποστράγγιση. Αντοχή στον ασβέστη του εδάφους και στις παραθαλάσσιες περιοχές. Ευαισθησία στο δυνατό κρύο στους ανέμους και στις διακυμάνσεις της θερμοκρασίας. Αργή ανάπτυξη .

Χρήσεις-Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν φυτό εσωτερικού χώρου. Η ποικιλία *Crasilis* είναι κατάλληλη για γλάστρες. Τοποθετείται σε περιβάλλον δροσερό, φωτεινό και καλά αεριζόμενο.

Εικόνα 33: Φύλλα του *ARAUCARIA EXCELSA* (κοινή ονομασία: Αρωκάρια υψικάρινος)

Εικόνα 34: Δένδρο του *ARAUCARIA EXCELSA* (κοινή ονομασία: Αρωκάρια υψικάρινος)

1.23 *ACACIA RETINOIDES* ή *FLORIBUNDA*
/Leguminosae (κοινή ονομασία:Ακακία)

Καταγωγή: Αυστραλία. Γνωστό και ως μιμόζα. Μικρό δένδρο αειθαλές, πολύκλαδο με φυλλάδια στενόμακρα λογχοειδή και άνθη κίτρινα σε μικρές μπαλίτσες, σε αραιούς βότρες. Ανθίζει σχεδόν όλο το χρόνο. Οι Ακακίες είναι φυτά με γρήγορη ανάπτυξη, ευαίσθητα στο ψύχος, δεν αντέχουν σε θερμοκρασίες από 6 έως 10 ο κάτω από το μηδέν, με μικρή και διάρκεια ζωής. Αντέχουν καλά στη ζέστη και στις παραθαλάσσιες περιοχές. Εξαιρετικό για ξηρά εδάφη, χρησιμοποιείται με επιτυχία για δενδροστοιχίες και ως υποκείμενο για τον εμβολιασμό με προσέγγιση των ειδών που είναι ασβεστόφοβα. Από τις ακακίες παίρνουμε ξύλο, αραβικό κόμμα και τανίνη. Αρκετές καλλιεργούνται για διακοσμητικούς λόγους.

Εικόνα 35: Δένδρο του *Acacia Retinoides* ή *Floribunda*
(κοινή ονομασία: Ακακία)

1.24. *SYRINGA VULGARIS*/Oleaceae (κοινή ονομασία: Σύριγγα ή Πασχαλιά)

Από όλα τα είδη Πασχαλιάς η κοινή Πασχαλιά είναι αυτή που καλλιεργείται περισσότερο. Θάμνος ή δενδρύλλιο με ζωηρή ανάπτυξη ύψους 3-5 μέτρων και μικρά άνθη κατά τα τέλη Απριλίου ως 15 Μαΐου, που βρίσκονται σε ογκώδεις επάκριες πυκνές σταχυοειδείς ταξιανθίες. Κάθε βλαστός φέρει 2-4 ανθοταξίες που έχουν χρώμα λευκό καθαρό, ροζ, κόκκινο πορφυρό, μωβ, βιολέ και μπλε-λιλά, ανάλογα με τις ποικιλίες. Υπάρχουν πολλές ποικιλίες με άνθη μονά ή διπλά, μερικές από τις οποίες καλλιεργούνται στην Ελλάδα, χωρίς να είναι γνωστές με τα ονόματά τους. Ανθοφορεί σε ξύλο του προηγούμενου χρόνου γι' αυτό και δεν γίνεται κανένα κλάδεμα προ της ανθήσεως. Μετά την άνθηση κλαδεύονται τα φυτά ελαφρά, ώστε να υποβοηθηθεί η ανάπτυξη βλαστών για την επόμενη άνθηση. Κάθε 3-4 χρόνια μπορεί να γίνεται ένα ελαφρό κλάδεμα ανανεώσεως το χειμώνα. Δεν έχει απαιτήσεις ως προς το έδαφος, καλύτερα όμως γίνεται στα γόνιμα και με μέτρια υγρασία εδάφη.

Εικόνα 36: Φύλλα και άνθη του *Syringa Vulgaris*/Oleaceae
(κοινή ονομασία: Σύριγγα ή Πασχαλιά)

1.25. *TAMARIX*/Tamaricaceae (κοινή ονομασία: Αλμυρίχι)

Δενδρύλια ή καμμιά φορά μικρά δένδρα με φύλλωμα ελαφρό και άνθη μικρά ροζ, πάρα πολλά σε κοντό στάχυ, την άνοιξη ή το καλοκαίρι, ανάλογα με τα είδη. Το *T. parvifolia* έχει ζωνηρή ανάπτυξη και μεγάλη ανθεκτικότητα. Ανθίζει κατά το Μάιο, προτού βγούν ακόμη τα φύλλα. Αν μείνει ακλάδευτο μπορεί να γίνει δένδρο και να φτάσει τα 4-5 μέτρα. Πολύ ανθεκτικό στην αλμύρα, μπορεί να γίνει ακόμη και μέσα στην άμμο, κοντά στη θάλασσα. Το *T. Pentandra*, με μικρότερη ανάπτυξη, ανθίζει το καλοκαίρι, με ανθοταξίες ροζ στις άκρες των βλαστών που γαρνίρονται με φύλλα και είναι πιο ευαίσθητο από το πρώτο. Ευδοκιμούν σε όλα τα εδάφη και σε όλες τις εκθέσεις. Κατάλληλα για παραθαλάσσιες περιοχές. Φυτεύονται μοναχικά ή για πράσινους φράχτες-ανεμοφράχτες.

Εικόνα 37: Φύλλα και άνθη του *Tamarix*/Tamaricaceae (κοινή ονομασία: Αλμυρίχι)

2. ΘΑΜΝΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΗΠΩΝ

Οι θάμνοι οφείλουν την διακοσμητική τους αξία στο παράστημα, το φύλλωμα, την άνθηση ή τους καρπούς τους. Για τη φύτευσή τους στους κήπους θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν ορισμένοι παράγοντες: προσανατολισμός του κήπου (σκιά, ηλιοφάνεια), γειτνίαση με δένδρα, τοπικό κλίμα, εποχή ανθήσεως, χρωματισμός φυλλώματος, κ.λ.π. διακοσμητικά στοιχεία, οι σκηνές που θέλουμε να δημιουργήσουμε, κ.λ.π

Μπορούν να φυτευτούν κατά διαφόρους τρόπους:

-Μοναχικά στη γωνιά μιας πελούζας (γκαζόν), κοντά στη διασταύρωση ενός δρόμου, στη βάση μιάς σκάλας, κ.λ.π

-Σε ομάδες (γκρούπ) από 3,5,7 μέσα στον χλωροτάπητα ή σε άλλα μέρη του κήπου ή και στη βάση των δένδρων καμμιά φορά.

-Σε μεγάλες συστάδες (massifs) από πολλά είδη θάμνων.

Για να γίνουν οι συστάδες από θάμνους πρέπει να τηρηθούν ορισμένοι κανόνες. Συνήθως φυτεύονται σε μια επιφάνεια ακανόνιστη (χωρίς γεωμετρικό σχήμα), δίπλα στον χλωροτάπητα. Πρέπει να φυτευτούν το λιγότερο 3 φυτά του ίδιου είδους για να δώσουν μεγαλύτερο αισθητικό αποτέλεσμα και να μη γίνει συστάδα άθροισμα πολλών ειδών. Θα φυτεύονται σε γραμμές ανάλογα με το ανάστημά τους, τα χαμηλότερα στην μπορντούρα, χωρίς όμως να σχηματίσουν χωριστά πατώματα. Επίσης θα αποφεύγεται η φύτευση σε ευθείες γραμμές ή σε κανονικές σχήματα. Θα πρέπει να γειτονεύουν μορφές ανάλογες.

2.1. *THUYA COMPACTA AUREA NANA* / Cupressaceae (κοινή ονομασία: Τούγια)

Η νανοειδής σφαιρική παρουσίαση της Τούγιας με ύψους 0,7 μ. και διαμέτρου 0,6 μ. που σε ανάπτυξη φτάνει το ύψος των 2 μ. και διάμετρο 1,7 μ. Σχήματος στρογγυλού όχι πάντοτε κανονικού και με φύλλωμα που διατηρεί το καλοκαίρι το έντονο χρυσοπράσινο χρώμα. (-30' /-20' Κελσίου)

Εικόνα 38: *Thuya Compacta aurea nana* (κοινή ονομασία: Τούγια)

2.2. *COTONEASTER HORIZONTALIS*/Rosaceae (κοινή ονομασία: Κυδωνίαστρο το οριζοντιόκλαδο)

Θάμνος φυλλοβόλος, με μεγάλη διακοσμητική αξία, που οφείλεται στον τρόπο της αναπτύξεως, στα άνθη και στους χρωματιστούς καρπούς του, οι οποίοι μένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα πάνω στο φυτό. Ύψος 60-80 εκατοστά, με δυνατή οριζοντιόκλαδη βλάστηση και πολλά μικρά φύλλα, πράσινα και λαμπερά. Το φθινόπωρο που πέφτουν τα φύλλα, καλύπτεται με μικρούς κόκκινους καρπούς. Από τα καλύτερα φυτά για τους κήπους μας, χωρίς μεγάλες απαιτήσεις, που γίνονται σε όλα τα στραγγερά εδάφη, σε ηλιαζόμενες θέσεις, ακόμη και στα άγονα, ξηρά και ασβεστούχα. Φυτεύεται σε πεζούλια και γωνιές κήπων, σε συστάδες μέσα στο γκαζόν και σε βραχόκηπους.

Εικόνα 39: Φύλλα και καρποί του *Cotoneaster Horizontalis* (κοινή ονομασία: Κυδωνίαστρο το οριζοντιόκλαδο)

2.3 *PYRACANTHA COCCINEA*/Rosaceae (κοινή ονομασία: Πυράκανθα)

Θάμνος αειθαλής, με μεγάλη και ελεύθερη ανάπτυξη (4-5 μ.). Ανθη πάρα πολλά, μικρά και λευκά την άνοιξη και καρποί κόκκινοι πολύ διακοσμητικοί, που κρατούν όλο σχεδόν το χειμώνα. Ποικιλίες: «Lalandii» με πορτοκαλόχρωμους καρπούς, «Moretti» με φύλλα μπρούτζινα, καρπούς κόκκινους ζωηρόχρωμους και πυκνή βλάστηση που δέχεται καλά το αυστηρό κλάδεμα. Γίνεται σε όλα τα εδάφη με καλή αποστράγγιση, ακόμη και ασβεστούχα. Φυτεύεται μοναχικά, σε συστάδες ή σε μπορντούρες ελεύθερες ή ψαλιδιζόμενες.

Εικόνα 40: Φύλλα και καρποί του *Pyracantha coccinea* (κοινή ονομασία: Πυράκανθα)

2.4. *NERIUM OLEANDER*/Aprocynaceae (κοινή ονομασία Ροδοδάφνη ή Πικροδάφνη)

Αειθαλής θάμνος, σκληρός και ανθεκτικός, που παίρνει και τη μορφή δενδρυλλίου. Αυτοφύεται στην Ελλάδα στις όχθες ποταμών, χειμάρρων, κ.λ.π. Άνθη σε επάκριους βλαστούς του έτους, μονά ή διπλά σε χρώματα, λευκό, βυσσινί, ροζ, κρεμ, όλο το καλοκαίρι μέχρι αργά το φθινόπωρο. Εύκολο στην καλλιέργεια, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις, που μπορεί να ευδοκιμήσει και σε πλήρη εγκατάλειψη. Αντέχει στις παραθαλάσσιες περιοχές. Στα ψυχρότερα μέρη καταστρέφεται ή υπέργεια βλάστησή του. Φυτεύεται σε συστάδες, δρόμους, μπορντούρες ελεύθερες κ.λ.π. Κάθε ορισμένα χρόνια γίνεται και ένα κλάδεμα ανανέωσης.

Εικόνα 41: Φύλλα και άνθη του *Nerium Oleander*/Aprocynaceae (κοινή ονομασία Ροδοδάφνη ή Πικροδάφνη)

2.5. *FORSYTHIA*/Oleaceae (κοινή ονομασία: Φορσύθια)

Θάμνος φυλλοβόλος, με ζωνρή βλάστηση και όμορφο παράστημα, ύψους μέχρι και 2 μ. Βλαστοί όρθιοι ή πλαγιαστοί γεμίζουν σ' όλο το μήκος τους με κιτρινόχρυσα άνθη κατά το Φεβρουάριο-Μάρτιο, προτού βγουν τα φύλλα, τα οποία διατηρούνται πολύ στα ανθοδοχεία. Οι καλλιεργούμενες ποικιλίες διακρίνονται σε δυο ομάδες, με όρθια και κρεμοκλαδή ανάπτυξη. Οι ποικιλίες με όρθια ανάπτυξη που διαφέρουν μεταξύ τους κατά την απόχρωση και το μέγεθος των ανθέων χρησιμοποιούνται για μοναχική ή ομαδική φύτευση, στο χλωροτάπητα, κ.λ.π. Η κρεμοκλαδής μορφή με χρυσοκίτρινα επίσης άνθη παίρνει ένα ύψος μέχρι 2,5 μ. και έχει κλαδιά λεπτά, μακρά και κρεμαστά, που φτάνουν μέχρι το έδαφος, όπου μπορούν να ριζώσουν με την κορυφή τους. Χρησιμοποιείται για κάλυψη τοίχων ή για σχηματισμό δενδρυλλίου υψηλού με κρεμάμενους τους βλαστούς, με εμβολιασμό πάνω σε λιγούστρο.

Φυτό χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις, πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα σε οποιαδήποτε εποχή του έτους και με καταβολάδες. Κλαδεύεται ελαφρά μετά την άνθηση. Κάθε ορισμένα χρόνια χρειάζεται ένα βαθύτερο κλάδεμα για ανανέωση του θάμνου. Τα κλαδιά της Φορσύθιας όταν κοπούν νωρίς, μετά τα κρύα του χειμώνα, προτού ανθήσουν και τοποθετηθούν σε ανθοδοχεία με νερό, ανθίζουν στη θερμοκρασία του δωματίου.

Εικόνα 42: Ανθη του *Forsythia* (κοινή ονομασία: Φορσύθια)

2.6. *VIBURNUM MACROCERHAUM*/Caprifoliaceae (κοινή ονομασία: Βιβούρνο ή Μπουλ-ντε-νεζ ή Χιονόσφαιρες)

Θάμνος φυλλοβόλος, μεγάλης διακοσμητικής αξίας, για το φύλλωμά του και τα άνθη του. Τα άνθη του σχηματίζονται σε χονδρές ταξιανθίες που μοιάζουν με εκείνες της Ορτανσίας. Αντέχει στη σκιά και θέλει νοτερά χρώματα. Όλες οι χιονόσφαιρες ευδοκιμούν σε όλα τα χρώματα του κήπου, εκτός από το *V. Plicatum* που είναι ασβεστοφόρο. Μεταξύ των διαφόρων ειδών το μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα:

-*V. Opulus* «Roseum» (το κοινό χιονόσφαιρο) με μέτριες ταξιανθίες, καθαρού λευκού χρώματος.

-*V. carlessi*, το οποίο είναι το καλύτερο από όλα, με ταξιανθίες μέτριες με χρώμα λευκό-ροζ, πολύ μυρωδάτο. Το υβρίδιό του *V. X carcerphalum*, έχει μεγαλύτερα άνθη, σε λευκό καθαρό χρώμα. *V. Plicatum*, με απλωτή ανάπτυξη και ανθοταξίες λίγο πιο χονδρές από το κοινό χιονόσφαιρο ή Μπουλντενέζ, σε καθαρό λευκό χρώμα.

-*V. Tinus* (το κοινό ή ψευδοδάφνη). Αειθαλές με ελεύθερη ανάπτυξη και πλούσιο λαμπερό φύλλωμα. Άνθη σε κορύμβους, λευκά, μυρωδάτα, κατά τη διάρκεια του χειμώνα μέχρι το Μάρτιο. Δεν αντέχει στο πολύ δυνατό κρύο. Κατάλληλο για ομαδική και μοναχική φύτευση, για μπορντούρες και για γλάστρες.

-*V. Odoratissimum* (το εύοσμο). Μοιάζει με το προηγούμενο, έχει όμως πιο κρεμοκλαδή ανάπτυξη και σκουροπράσινα λαμπερά φύλλα. Άνθη την Άνοιξη, υποκίτρινα, σωμόν, πολύ μυρωδάτα.

-*V. Rhytidophylium* (το ρυτιδόφυλλο). Αειθαλής θάμνος, μετρίως αναπτύξεως, με υπέροχα στενόμακρα φύλλα, πολύ ρυτιδωμένα. Άνθη την Άνοιξη υπόλευκα σε κορύμβους.

Εικόνα 43: Ανθη και φύλλα του *Viburnum Macrocerhaum*
(κοινή ονομασία: Βιβούρνο ή Μπουλ-ντε-νεζ ή Χιονόσφαιρες)

2.7. *BUDDLEIA VARIABILIS*/Loganiaceae (κοινή ονομασία: Βουδλέϊα)

Θάμνος φυλλοβόλος με γρήγορη και δυνατή ανάπτυξη και άνθη μικρά σε μακρούς στάχεις με χρώματα λιλά ανοιχτό, λιλά σκούρο, λευκό, βυσσινί, κ.λ.π., όλο το καλοκαίρι. Υπάρχουν πολλές ποικιλίες μερικές από τις οποίες παίρνουν και ημιαναρριχώμενη ανάπτυξη. Ευδοκίμει σε όλα τα χώματα, ακόμη και στα φτωγά, ξηρά και μέτριας ποιότητας, αλλά σε εκθέσεις ηλιόλουστες.. Κλαδεύεται το Φεβρουάριο-Μάρτιο.

Εικόνα 44: Φύλλα και άνθη του *Buddleia variabilis* (κοινή ονομασία: Βουδλέϊα)

2.8. *CASSIA-MARILANDICA* και *CASSIA FLORIBUNDA*/Leguminosae (κοινή ονομασία: Κάσσια)

Φυλλοβόλος θάμνος με μεγάλη και γρήγορη ανάπτυξη και φύλλα σύνθετα με πράσινο λαμπερό χρώμα, που διατηρούνται μέχρι τα πρώτα κρύα πάνω στο φυτό. Το είδος *C. Marilandica*, με πολλά φυλλάκια και άνθη μικρά, κίτρινα. Το είδος *C. Floribunda*, με μεγαλύτερα φυλλάκια και άνθη πιο μεγαλύτερα από το προηγούμενο. Ανθηση από τον Αύγουστο μέχρι το Νοέμβριο σε βλαστούς του έτους. Αναπτύσσονται καλύτερα σε ηλιαζόμενες και θερμές τοποθεσίες. Πιο διαδεδομένο το δεύτερο είδος, κατάλληλο για φύτευση μέσα σε χλωροτάπητα, σε φράχτες, ανάμεσα από άλλους θάμνους, κ.λ.π. Κλαδεύεται βαθιά στο τέλος του χειμώνα ή αρχές της άνοιξης.

Εικόνα 45: Φύλλα και άνθη του *Cassia-Marilandica* (κοινή ονομασία: Κάσσια)

2.9. *CRATAEGUS OXYACANTHA*/Rosaceae (κοινή ονομασία: Κράταιγος)

Θάμνος φυλλοβόλος, που συναντάται και ως αυτοφυής, με ζωνηρή ανάπτυξη, ύψους 4-5 μ. Άνθη μικρά, λευκά πολλά μαζί, μυρωδάτα, την άνοιξη και καρποί κόκκινοι το φθινόπωρο. Εξαιρετικό για ζωντανούς φράχτες. Οι ποικιλίες του με διπλά άνθη σε κόκκινα ή ρόδινα ζωνηρά χρώματα είναι εξαιρετικά φυτά για μοναχική ή ομαδική φύτευση, γιατί έχουν μια μεγαλοπρεπή εμφάνιση και άνθηση μεγάλης διάρκειας, λαμπερή ως το τέλος. Αντίθετα στην ποικιλία με διπλά λευκά άνθη, αυτά σκουραίνουν μετά την απάνθηση. Φυτά που γίνονται σε όλα τα εδάφη ακόμη και στα πολύ αλκαλικά. Οι Κραίταιγοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως υποκείμενα για την Αχλαδιά.

Εικόνα 46: Φύλλα και άνθη του *Crataegus oxyacantha* (κοινή ονομασία: Κράταιγος)

2.10. *EVONYMUS JAPONICUS*/Celastraceae (κοινή ονομασία: Ταφλάνι)

Θάμνος ή μικρό δένδρο αειθαλής με τουφωτή ανάπτυξη και φύλλα ωσειδή, βαθυπράσινα γυαλιστερά. Ανθη ασήμαντα και καρποί σφαιρικοί ροδόχροοι. Ποικιλίες με φύλλα πανασέ: «*Rotundifolia Alba*» με πλατειά λευκή ποικιλοχρωμία, «*Aureo Marginata*» με πλατειά χρυσοκίτρινη ποικιλοχρωμία. Κατάλληλα φυτά για πράσινους φράχτες, που κλαδεύονται ή όχι και για μοναχική φύτευση σε ψαλιδιζόμενα συμμετρικά σχήματα, ιδιαίτερα οι πανασέ ποικιλίες. Ευαίσθητο στο δυνατό ψύχος. Είναι το πιο διαδεδομένο είδος.

Εικόνα 47: Φύλλα του *Evonymus Japonicus* (κοινή ονομασία: Ταφλάνι)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 Ανακαλύπτοντας

την τέχνη του κήπου...

Οι κήποι, μικρές οάσεις που προσφέρουν κάποιες στιγμές ηρεμίας στον άνθρωπο της πόλης, είναι το απαραίτητο συμπλήρωμα όχι μόνο των πολυτελών κατοικιών, αλλά και των απλών σπιτιών, στις συνοικίες και στις μικρές επαρχιακές πόλεις. Ακόμη και εκεί που δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος, μπορεί κανείς να δημιουργήσει τη δική του ανθισμένη γωνιά - σε μια αυλή, σ' ένα μπαλκόνι - ή και να χαρεί το πράσινο σε μια γειτονική πλατεία...

Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η απόκτηση εξοχικής κατοικίας δημιουργεί πια τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή συγκεκριμένων κανόνων στη διαμόρφωση κήπων, σε χώρους συνήθως μεγάλης έκτασης που είτε παραμένουν αδιαμόρφωτοι είτε, συχνότερα, καταλήγουν σε μια «ζούγκλα» με πλήθος φυτά, φυτεμένα τυχαία και χωρίς γούστο. Για ν' αποκτήσει κανείς ένα σωστό κήπο, πρέπει να εφοδιαστεί με τον απαραίτητο εξοπλισμό και μερικές βασικές γνώσεις για το πώς γίνεται ο σχεδιασμός, ποια φυτά επιλέγονται, πώς φυτεύονται και πώς συντηρούνται, ώστε όλο το χρόνο να στολίζουν με την παρουσία τους το χώρο. Έτσι θα ξέρει και τι να ζητήσει από τον ειδικό επιστήμονα ή τον τεχνικό, για τη διαμόρφωση, εγκατάσταση και συντήρησή του. Σιγά-σιγά όμως θ' ανακαλύψει το σημαντικότερο: τη μαγεία του κήπου, τη μοναδική αίσθηση της ζωής μέσα σ' αυτόν, την ικανοποίηση της ζωντανής δημιουργίας, την προσωπική φροντίδα για ένα μικρό, επίγειο παράδεισο!

Μια γνωριμία με την «τέχνη του κήπου» αποτελεί αυτή η έκδοση, που στοχεύει να λύσει τις βασικές απορίες του αρχάριου, αλλά και να παρουσιάσει συνοπτικά πολλές σημαντικές πληροφορίες, που ενδιαφέρουν όποιον ασχολείται

ερασιτεχνικά ή επαγγελματικά με τον κήπο. Μια προσπάθεια βγαλμένη από την ελληνική πραγματικότητα, που φιλοδοξεί να βοηθήσει αποτελεσματικά κάθε φίλο του κήπου.

2.2 ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Κάθε εποχή χαρακτηρίζεται και από μια ιδιαίτερη μορφή κήπου που ακολουθεί ένα δρόμο παράλληλο προς την κοινωνική εξέλιξη του πολιτισμού και βρίσκεται σε αρμονία με τον αρχιτεκτονικό ρυθμό της κατοικίας. Ενδιαφέρουσα είναι η εξέλιξη του κήπου κατά τη διάρκεια των αιώνων που πέρασαν.

Οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου, που τους περιέγραψε ο Διόδωρος ο Σικελός, ήταν κατασκευασμένοι από 20 ταρατσες τη μια πάνω στην άλλη, τις οποίες στήριζαν τοίχοι πάχους 7 μ. Οι φοίνικες, τα Αλμυρίγια (Tamaris) και τα λουλούδια ήταν τα φυτά τα οποία φυτεύονταν πάνω στις ταρατσες αυτές.

Οι Αιγυπτιακοί κήποι στις όχθες του Νείλου, παρουσιάζουν μια ομαλή μορφή. Ίσιοι δρόμοι φυτεμένοι με φοίνικες και κυπαρίσσια τους οποίους χώριζαν κατά κανονικά διαστήματα θόλοι, χουρμαδιές, ροδιές, λουλούδια, τεχνητές λίμνες με λωτούς (ιερό φυτό των Αιγυπτίων).

Οι Ελληνο-Ρωμαϊκοί κήποι ήταν τέλεια διατεταγμένοι γύρω από το σπίτι, που συχνά ήταν προικισμένο με φόντο πράσινο για να δίνει την αίσθηση του βάθους. Όλα τα γνωστά δένδρα: Ακακίες, Πλατάνια, Δάφνες του Απόλλωνος, Μυρτιές, Πεύκα, Κυπαρίσσια και Πυξάρια που κλαδεύονταν «τοπιάρικα» σε μορφές πυραμίδας, ζώων ή φιγούρες ανθρώπινες βρίσκονταν στους κήπους αυτούς. Συναντούσε επίσης κανείς εκεί πολλά αγάλματα, πουλιά, λουλούδια, ένα ηλιακό ρολόι κ.λ.π.

Οι Αραβικοί κήποι (13^{ος} έως και 17^{ος} αιώνας), στην Ισπανία, Ινδία, Β. Αφρική, ήταν ανάμεσα σε ψηλές περιφράξεις και φαινόταν προσεγμένοι μέχρι την παραμικρότερη λεπτομέρεια. Το νερό έφερνε τη δροσιά, τα κυπαρίσσια, φοίνικες, πορτοκαλιές, ευκάλυπτοι την απαραίτητη σκιά και οι τριανταφυλλιές, γιασεμιά, λεβάντες, λεμονιές, μιμόζες και γαρύφαλλα έδιναν το χρώμα και το άρωμα. Οι δρόμοι τους ήταν στρωμένοι με κεραμικά και έδιναν μια αντίθεση με τις ανθισμένες μάζες.

Οι Γιαπωνέζικοι κήποι γίνονταν πάνω σε περιορισμένες επιφάνειες στις οποίες ο συνδυασμός των διαφόρων στοιχείων γίνεται με χάρη και πρωτοτυπία. Συχνά επίπεδα στις πόλεις ή ανωμαλίες για να δώσουν την αίσθηση της εκτάσεως, με γεφύρια ή λίθινα φανάρια, δρόμους στρωμένους με χαλίκια αρμολογημένα με βρύα, χωρίς παρτέρια ή φυτεύσεις σε μεγάλους όγκους, αλλά με λιλιπούτεια δένδρα, σε ένα ρυθμό εκφραστικό και ποιητικό, ώστε να προτρέπουν όλα μαζί σε θρησκευτική ενατένιση και φιλοσοφικούς ρεμβασμούς.

Οι Μεσαιωνικοί κήποι, ήταν περισσότερο χρήσιμοι. Τους αποτελούσαν τετράγωνα οριοθετημένα από τοιχάκια με τούβλα, στα οποία φυτεύονταν λαχανικά, οπωροφόρα, φυτά φαρμακευτικά και αρωματικά. Συναντούσε επίσης κανείς σε αυτούς κλουβιά και λίμνες για πουλιά, κ.λ.π.

Οι κήποι της Αναγεννήσεως (15^{ος} και 16^{ος} αιώνας) διατηρούσαν το χαρακτήρα της συμμετρίας. Στην Ιταλία, αν και οι μορφές τους διέφεραν, είχαν συχνά έναν κύριο δρόμο στον άξονα του σπιτιού και στο υπόλοιπο τμήμα τους σκάλες, ταράτσες, σπήλαια, βρύσες. Οι ψηλές μορφές των Κυπαρισσιών δημιουργούσαν αντιθέσεις με τις οριζόντιες μορφές των πεύκων, βαλανιδιών και ελιών. Στη Γαλλία και στις Κάτω Χώρες ήταν ένα διτετράγωνο παρτέρι, συχνά χωρίς άξονα, που περιβαλλόταν από δρόμους ή θόλους, καμιά φορά προικισμένο με μια βρύση ή μια λίμνη στο κέντρο.

Στην αρχή του 17^{ου} αιώνα συναντώνται ακόμη ίσιοι δρόμοι μαζί με δρόμους με καμπύλες που τελείωναν σε αγάλματα ή βρύσες και σχημάτιζαν παρτέρια κανονικά κυκλικά ή ορθογώνια, που συχνά ήταν οροθετημένα με πυξάρι που

κλαδευόταν. Εξέλιξη αυτού του κήπου είναι ο «Γαλλικός κήπος» ή ο «Κήπος της Συμμετρίας» όπως διαμορφώθηκε στην αρχή από τον Andre le Notre. Ο κήπος αυτός είναι απόλυτα συμμετρικός, χωρίς ανώμαλες επιφάνειες και με σχήματα αυστηρώς γεωμετρικά. Περιλαμβάνει χλωροτάπητα (γκαζόν), αίθουσα πράσινη ή αναπαύσεως, παρτέρια με λουλούδια ή μπορντούρες, φυτά που κλαδεύονται σε διάφορα γεωμετρικά σχήματα, λίμνη, κ.λ.π.

Ο Σκηνογραφικός κήπος, (18^{ος} αιώνας) είναι ακανόνιστος και μιμείται τη φύση. Ο δρόμοι είναι ελικοειδείς, οι πελούζες κοιλαδοποιημένες (με εξάρσεις και επίπεδα τμήματα), τα κάνιστρα των λουλουδιών οβάλ, οι φυτεύσεις διασκορπισμένες με ένα πρώτο πλάνο πυκνό και πιο αραιό κατόπι για να δοθεί ανάγλυφο στις επιφάνειες. Οι τεχνητές λίμνες είναι επίσης με σχέδια ακανόνιστα. Ο κήπος που λέγεται «Αγγλικός» με πολλές κατασκευές, χαλάσματα, βραχόκηπους, έχει πολύ ωραία εξελιχθεί προς την απλότητα και χάρη.

Ο Μικτός κήπος, έργο των τοπιογράφων του 19^{ου} αιώνα, έχει ένα τμήμα συμμετρικό γύρω από την κατοικία που συνεχίζεται με ένα σκηνογραφικό πάρκο προς το υπόλοιπο τμήμα.

Ο Μοντέρνος κήπος τείνει να συνδυάσει την χρησιμότητα με την ευχαρίστηση. Πλαισιώνει την κατοικία για να την ομορφύνει και επεκτείνεται προς τις εξωτερικές πλευρές. Εγκαθίσταται με ισορροπία, τάξη, λογική και αρμονία. Αποφεύγονται οι πολλές απομιμήσεις φυσικών τοπίων. Ο χώρος του είναι συνήθως περιορισμένος. Ο χλωροτάπητας είναι η βάση του κήπου, με λίγα παρτέρια και πρασιές με άνθη σε ελεύθερα κατά κανόνα σχήματα, τριανταφυλλιές, λίγους θάμνους και κανένα δένδρο. Όταν η έκτασή του είναι μεγαλύτερη τα διακοσμητικά στοιχεία του είναι κάπως περισσότερα: βρύσες, πλακόστρωτα, τοίχοι, πέργολες, μωσαϊκά μεταξύ θάμνων και δένδρων που μένουν ελεύθερα ή ψαλιδίζονται, ανθοφόρα πολυετή, κ.λ.π.

Αυτή είναι η γενική εξέλιξη που πήρε ο κήπος για να κατασταλάξει στη σημερινή του μορφή, η οποία όμως δεν είναι κάτι το τυποποιημένο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Για να γίνει ένα καινούργιος κήπος και μάλιστα σύγχρονος, δεν είναι εύκολη εργασία. Η μεγαλύτερη δυσκολία βρίσκεται στο γεγονός ότι σε ένα περιορισμένο, κατά κανόνα χώρο, ο οποίος θα αποτελέσει τον κήπο, θα χρειαστεί να φυτευτούν πολλά καλλωπιστικά φυτά (ποώδη μονοετή και πολυετή, τριανταφυλλιές, δένδρα και θάμνοι), να δημιουργηθεί χλωροτάπητας, να χρησιμοποιηθεί ίσως ένα τμήμα για λαχανόκηπος, να φυτευτούν μερικά οπωροφόρα δένδρα, να γίνει μια πέργολα ή μια τεχνητή λίμνη, να χωρισθούν οι απαραίτητοι δρόμοι και διαβάσεις, να εγκατασταθεί πετρόκηπος (rock garden) κ.ά. Όλα όσα φυτευτούν στον κήπο δεν θα αναπτυχθούν αμέσως. Μερικά θα ανθίσουν τον πρώτο χρόνο, άλλα τον δεύτερο, οι θάμνοι και τα δενδρύλλια θα μεγαλώσουν ικανοποιητικά σε 3 ή 4 χρόνια, τα δένδρα θα πάρουν την οριστική τους ανάπτυξη σε 10-15 χρόνια.

Γίνεται έτσι φανερό, ότι για την κατάστρωση του σχεδίου ενός κήπου, πρέπει πρώτα να ληφθεί απόφαση για τη μορφή που θα δοθεί σε αυτόν και ύστερα για το πώς θα συνδυαστούν καλύτερα τα στοιχεία που θα τον αποτελέσουν, ώστε να προσαρμόζεται στο γύρω περιβάλλον, να ταιριάζει με την έκταση που θα καταλάβει και να ανταποκρίνεται στις δαπάνες που υπάρχει δυνατότητα να καταβληθούν για την εγκατάσταση και τη συντήρησή του.

Η σύνθεση ενός κήπου έχει ως σκοπό να ενώσει τα διάφορα στοιχεία του και να τα συνδυάσει κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να τα θέσει σε αλληλεξάρτηση, καθώς και σε εξάρτηση με το γύρω περιβάλλον και φυσικά με την κατοικία, προέκταση της οποίας θα είναι ο κήπος. Η πρόβλεψη για το πώς θα γίνει ένας κήπος πρέπει να υπάρχει από την αρχή, όταν θεμελιώνεται η κατοικία. Ο κανόνας αυτός ο οποίος εφαρμόζεται και σε κάθε καλλιτεχνική δημιουργία καθορίζει την κύρια ιδιότητα του αριστουργήματος: την ενότητα. Κάθε στοιχείο στην περίπτωση

αυτή παίρνει θέση μέσα στο σύνολο και θα αρκούσε να αφαιρεθεί ένα για να καταστραφεί η γενική αρμονία. Θα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει ενότια κατοικίας και κήπου, ώστε το σύνολο να ενώνεται και να ανακατώνεται ακόμη και στην περίπτωση που διαφορετικά χαρακτηριστικά ενσωματωθούν. Γενικά, ο κήπος θα πρέπει να είναι περισσότερο ομαλός, τυπικός, κοντά στο σπίτι όπου τα παρτέρια των λουλουδιών πρέπει να εναρμονίζονται με τις ευθείες γραμμές του κτιρίου. Θα πρέπει εξάλλου να αποφεύγεται ο σκληρός και απότομος διαχωρισμός των διαφόρων τμημάτων που αποτελούν έναν κήπο, με εξαίρεση τον λαχανόκηπο που μπορεί να κρυφτεί με μια πέργκολα, έναν χαμηλό φράχτη που ψαλιδίζεται ή με μια σειρά από δένδρα. Οι θάμνοι αποτελούν μια χρήσιμη εναλλαγή από το ένα τμήμα στο άλλο. Για να αποκτηθεί η ενότητα χρειάζεται: όλα τα στοιχεία που συνδυάζονται να τεθούν υπό την εξάρτηση ενός από αυτά, που καλείται δεσπόζον. Αυτό όμως το στοιχείο για να δεσπόζει πάνω στα άλλα πρέπει να έχει κάποια αντίθεση, χάρη στην οποία τα διάφορα στοιχεία αξιοποιούνται μεταξύ τους. Αυτές οι ανισότητες (στοιχεία δεσπόζοντα, κυριαρχούμενα, αντιθέσεις, κ.λ.π.) πρέπει να εκδηλώνονται στα:

-Σχήματα: Αντίθεση γραμμών καθέτων προς γραμμές οριζόντιες ή κυρτές: Λεύκη κιονόμορφος και Ιτιά κλαίουσα.

-Χρώματα: Όπως ένας θάμνος ανοιχτόχρωμος μπροστά σε μια συστάδα με σκοτεινό χρώμα ή διάφορο χρωματισμό.

-Φύση υλικών, όπως ο συνδυασμός δύο επιφανειών: πλακόστρωτο και γλωροτάπητας (γκαζόν).

Για να έχουν πραγματική αισθητική αξία, οι αντιθέσεις, πρέπει να καθοριστούν με ορισμένες αναλογίες. Πρέπει να υπάρχει κάποια αρμονική σχέση μεταξύ των διαφόρων στοιχείων που θα συνδυαστούν. Η ισορροπία του συνόλου θα προκύψει από το γεγονός ότι τα στοιχεία που μπήκαν σε αναλογίες θα είναι σε κλίμακα του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Πάνω σε αυτές τις σκέψεις και τις αρχές και αφού αποφασίσουμε για τη μορφή που θα δώσουμε στον κήπο μας, θα καταρτίσουμε το οριστικό σχέδιο, το οποίο αφού

επεξεργαστούμε καταλλήλως, θα το θέσουμε σε εφαρμογή για τη δημιουργία του κήπου.

3.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΥΠΟΨΙΝ

Για την κατασκευή ενός κήπου πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

3.2.1. Τα χαρακτηριστικά της περιοχής. Άλλα φυτά και άλλα υλικά θα χρησιμοποιηθούν σε παραθαλάσσιες περιοχές, άλλα σε πεδινές, άλλα σε βορινές, κ.ο.κ. Η βροχόπτωση επίσης θα ληφθεί υπόψη, για πολλούς λόγους και για τον καθορισμό του είδους των φυτών για τη δημιουργία χλωροτάπητος. Η κατεύθυνση των ανέμων θα παίζει ρόλο στην εκλογή των φυτών και στη διάταξη των φυτεύσεων. Σε μια πλαγιά που την προσβάλλουν οι βόρειοι άνεμοι πρέπει στο εσωτερικό του κήπου να δημιουργηθούν ορισμένα μικροκλίματα, που θα εξουδετερώσουν τις συνέπειες του κακού προσανατολισμού, όπως ένας τοίχος, μια συστάδα πυκνή με αειθαλή φυτά, κ.λ.π. Σε παραθαλάσσια περιοχή χρειάζεται ένα ψηλός τοίχος ή ανεμοφράκτης από φυτά που αντέχουν στον θαλασσινό αέρα κ.ο.κ.

3.2.2. Ο σεβασμός στη φύση. Ο κήπος θα πρέπει να ταιριάζει και να έχει τους περισσότερους από τους φυσικούς χαρακτήρες του τοπίου. Θα πρέπει να συνδυάζεται με το τοπίο και όχι να το καταπατά. Έτσι θα χρειαστούν και λιγότερες δαπάνες για τη ν αναμόρφωση ενός οικοπέδου με ανώμαλη ή μεγάλη κλίση. Αν π.χ. ένα μικρό οικόπεδο καταλήγει σε μια ανώμαλη γωνιά με μια έκταση γης βαλτώδη, αντί να το ισοπεδώσουμε, επειδή η γενική αρχή επιβάλλει να είναι επίπεδοι οι μικροί κήποι, μπορούμε να το αφήσουμε και να δημιουργήσουμε στο σημείο εκείνο ένα μικρό υδρόβιο κήπο. Μπορεί εξάλλου ο κήπος μας να στηρίζεται σε ένα τοπίο με άγρια βλάστηση, οπότε θα πρέπει να ενωθεί με αυτό με ανάλογο βλάστηση, ώστε σιγά-σιγά να απομακρυνθούμε από αυτή. Βραχώδεις εξάρσεις που τυχόν υπάρχουν στον κήπο μπορεί να μείνουν και να συμπληρωθούν κατάλληλα, ώστε να

αποτελέσουν τη βάση ενός βραχόκηπου. Σ' ένα επικλινές αλλά όχι πολύ βραχώδες οικόπεδο, μπορεί να δημιουργηθούν ωραίες θέες, θα χρειαστούν όμως στην περίπτωση αυτή δαπάνες για να γίνουν κλιμακωτές επιφάνειες (ταράτσες)), επικλινή πράσινα, χαμηλοί τοίχοι (πεζούλια με άνθη, σκάλες, κ.λ.π.

3.2.3. Το έδαφος και υπέδαφος. Όταν η φυσική σύσταση του εδάφους είναι κατάλληλη τότε πρέπει να βελτιωθεί ή να αντικατασταθεί εξ' ολοκλήρου το επιφανειακό χώμα μέχρι βάθους 30 εκ. τουλάχιστον. Αν το υπέδαφος είναι αδιαπέραστο (βράχος, μάρμα) δεν είναι δυνατή ή φύτευση βαθύρριζων φυτών χωρίς προηγουμένως να ανοιχτούν με μηχανικά μέσα, λάκκοι ικανοποιητικών διαστάσεων που θα γεμίσουν με καλό χώμα. Αν στο υπέδαφος υπάρχει μόνιμη υγρασία, δεν μπορεί να ευδοκιμήσουν παρά μόνον λίγα φυτά, π.χ. Ιτιά. Χρειάζεται αποστράγγιση στην περίπτωση αυτή.

3.2.4. Η μορφή και η χρήση της κατοικίας. Η μορφή και η χρήση της κατοικίας θα ληφθούν οπωσδήποτε υπόψη. Στις σύγχρονες κατοικίες ταιριάζει κήπος με απλές γραμμές. Πρέπει εξάλλου να μη κατατεμαχίζεται το οικόπεδο και να μην αφήνονται μεταξύ κατοικίας και περιφράξεως στενές λουρίδες που δύσκολα διαμορφώνονται. Η είσοδος της κατοικίας, ή προσπέλαση προς το χώρο σταθμεύσεως των αυτοκινήτων, τα παραρτήματα της κατοικίας θα καθορίσουν τις γενικές γραμμές του σχεδίου. Η χρήση εξάλλου της κατοικίας θα επιδράσει στη μορφή και τη συντήρηση του κήπου. Στην μόνιμη κατοικία χρειάζεται πιο επιμελημένη κατασκευή. Στην κατοικία που χρησιμοποιείται μόνο το Σαββατοκύριακο, ή κατασκευή του κήπου πρέπει να είναι απλή, εκτός αν υπάρχει κηπουρός. Για κατοικία διακοπών πρέπει να φυτευτούν φυτά που θα έχουν άνθηση την κατάλληλη εποχή.

3.2.5. Το μέγεθος του κήπου. Είναι φυσικό πώς μια έκταση 400 τ.μ. π.χ. μπορεί να γίνει, υπό ορισμένες συνθήκες, ένα ανθοστόλιστο κόσμημα τέχνης, ενώ μια έκταση 5 ή 10 φορές μεγαλύτερη θα είναι δύσκολο να τη φτάσει σε ομορφιά, αν λείπει το αναγκαίο προσωπικό.

Μπορούμε, ανάλογα με το μέγεθος, να διακρίνουμε τρεις περιπτώσεις κήπου :

3.2.5.1. *Μικρός κήπος.* Στο κήπο αυτό πρέπει να τηρείται ένας κανόνας λιγότερα, όσο το δυνατόν, χωρίσματα, για να φαίνεται μεγαλύτερος. Αν το επιτρέπει το περιβάλλον θα πρέπει να περιφραχθεί με χαμηλό κιγκλίδωμα για να φαίνεται πιο ανοιχτός με περισσότερο αέρα. Σε ένα τέτοιο κήπο θα φυτευτούν λίγα φυτά μεγάλης αναπτύξεως πού θα στηριχθούν στην πρόσοψη της κατοικίας ή στην περιφέρεια, θα εγκατασταθεί χλωοτάπητας και θα φυτευτούν και λίγα ποώδη ανθοφόρα φυτά για να διασκεδαστεί ή μονοτονία.

3.2.5.2. *Πολύ μεγάλος κήπος* με διαστάσεις δυσανάλογες προς την κατοικία, η οποία χάνεται μέσα σ' αυτόν. Τότε θα χωρισθεί ο κήπος, γύρω από την κατοικία φυσικούς φράχτες με αειθαλή φυτά, ώστε ο όγκος της κατοικίας να είναι ανάλογος. Το τμήμα πού είναι γύρω στην κατοικία μπορεί να γίνει ένας περιποιημένος χλωροτάπητας με ωραία παρτέρια, να τοποθετηθούν διάφορα διακοσμητικά στοιχεία, να φυτευτούν ορισμένοι θάμνοι, κ.λ.π. Το υπόλοιπο τμήμα, το εκτός της φυτικής περιφράξεως, θα χωρισθεί σε τεμάχια με λαχανόκηπο ή δενδρόκηπο ή μπορεί να φυτευτεί με καλλωπιστικά δένδρα και θάμνους σε μορφή άλσους ή να μείνει ακαλλιέργητο ως φυσικό λιβάδι, το οποίο θα θερίζεται κάπου-κάπου, με την κοσιά, όταν το χορτάρι είναι χλωρό ή να χρησιμοποιηθεί κατ' άλλο τρόπο.

3.2.5.3. *Μέτριος κήπος.* Σ' αυτόν υπάρχει όλη η άνεση και η δυνατότητα να δημιουργηθεί ότι καλύτερο δηλ. ένα ευχάριστο σύνολο, άνετα τοποθετημένο.

3.2.6. Οι οικονομικές δυνατότητες. Θα πρέπει να υπολογίσουμε και τις οικονομικές δυνατότητες για την εγκατάσταση και συντήρηση του κήπου. Τα έξοδα εγκαταστάσεως θα είναι μεγαλύτερα όταν πρόκειται να γίνουν μεγάλες μεταβολές στη διαμόρφωση της επιφάνειας του (πολλά επίπεδα, σκάλες, τοίχοι, κ.λ.π). Το είδος και ο αριθμός των φυτών που θα φυτευτούν θα παίξουν ρόλο στον προϋπολογισμό εγκατάστασης και συντήρησης. Οι μικροί κήποι κοστίζουν αναλογικά περισσότερο από τους μεγάλους, γιατί στους πρώτους ο χλωροτάπητας (γκαζόν), ο οποίος αντιπροσωπεύει το μικρότερο έξοδο, καταλαμβάνει μικρότερο χώρο σε σύγκριση με τις φυτεμένες με άλλα είδη επιφάνειες.

Υπάρχουν πολλοί συνδυασμοί φυτεύσεων. Ο απλούστερος είναι: χλωροτάπητας, λίγοι ανθισμένοι θάμνοι και κυρίως τριανταφυλλιές και λίγα ανθόφυτα ή βολβώδη. Όσο προχωρούμε στη φύτευση περισσότερων ετησίων και πολυετών ανθοφύτων, θάμνων, κ.λ.π. τα έξοδα εγκαταστάσεως αυξάνουν. Πρέπει χονδρικά να έχουμε υπόψιν ότι αν το κόστος εγκαταστάσεως και συντηρήσεως 1 τ.μ. χλωροτάπητος είναι η μονάδα, αυτό μπορεί να δεκαπλασιαστεί σε πιο πολύπλοκες φυτεύσεις.

3.2.7. Η ανακαίνιση ενός παλαιού κήπου. Γι' αυτήν υπάρχουν δύο τρόποι:

- Να σεβαστούμε το σχέδιο του κήπου που υπάρχει. Τότε το πρόβλημα είναι ευκολότερο. Ένας γενικός καθαρισμός είναι απαραίτητος. Θα ξεριζωθούν τα ξερά φυτά, θα κλαδευτούν και θα ανανεωθούν τα υπόλοιπα και θα αφαιρεθούν αυτά που μεγάλα στην ηλικία. Μια γενική εκσκαφή θα συμπληρώσει τις εργασίες. Το χώμα θα χρειαστεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αντικατασταθεί σε βάθος 30 εκ. για να σπείρουμε χλωροτάπητα και σε βάθος 60 εκ. τουλάχιστον για φύτευση δένδρων. Θα επισκευαστούν όλα τα βοηθητικά κτίρια, πεζούλες κ.λ.π.

- Να γίνει πλήρης εκσυγχρονισμός του παλαιού κήπου, ώστε να προσαρμόζεται με τις καινούργιες αντιλήψεις. Τότε θα χρειαστεί νέο σχέδιο. Θα γίνουν οι εργασίες που είπαμε παραπάνω, αλλά συγχρόνως θα ξεριζωθούν ορισμένοι θάμνοι για να αραιωθούν οι φυτεύσεις και να δημιουργηθεί περισσότερο πράσινο, αφού καταργηθούν πολλές διαβάσεις και ιδιαίτερα αυτές που είναι μπροστά στην κυρία είσοδο.

Ο νέος κήπος ο οποίος θα αντικαταστήσει τον παλιό και γενικά οι καινούργιοι κήποι που γίνονται σήμερα, στις μεγαλουπόλεις και στα προάστια, πρέπει να χαρακτηρίζονται από την γαλήνη ενός πράσινου τάπητα, από την ενότητα του χρώματος και την απλότητα, η οποία δίνει μεγαλείο. Θα πρέπει επίσης ο τύπος του κήπου να προσαρμόζεται προς το οίκημα. Πρέπει να σεβαστούμε την ενότητα των υλικών που υπάρχουν. Να χρησιμοποιηθούν πέτρες της περιοχής ή εκείνες που συγγενεύουν περισσότερο με τους τοίχους του και να αποφεύγονται αταίριαστα υλικά. Πρέπει πάντοτε στις

περιπτώσεις αυτές να τονίζεται ο παλαιός χαρακτήρας του κήπου.

3.3. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Αποτυπώνουμε ένα τοπογραφικό σχέδιο, στο οποίο πρέπει να σημειωθούν τα υψομετρικά σημεία, η κατοικία, τα βοηθητικά κτίσματα, όταν υπάρχουν, οι διάδρομοι, τα δένδρα που θέλουμε να διατηρήσουμε και ότι άλλο είναι χρήσιμο. Σημειώνουμε επίσης τις θέσεις που θέλουμε να αξιοποιήσουμε ή τις θέες που θέλουμε να κλείσουμε. Το σχέδιο αυτό θα το βγάλουμε σε πολλά αντίγραφα, πάνω στα οποία θα εργαστούμε για να συνθέσουμε τη μορφή του κήπου που θα δημιουργήσουμε.

Τα μέρη του κήπου. Σ' ένα σύγχρονο κήπο ανάλογα με την έκταση, τις οικονομικές δυνατότητες, κ.λ.π., εκτός από τις επιφάνειες που θα φυτευτούν ανθόφυτα, θάμνοι, δένδρα, γκαζόν, περιλαμβάνονται και διάφορα στοιχεία τα οποία θα συνδυαστούν κατάλληλα μεταξύ τους, ώστε να αποτελέσουν ένα αρμονικό σύνολο, όπως:

-Διαβάσεις (δρόμοι, δρομίσκοι).

-Υπαίθριο σαλόνι ή αίθουσα αναπαύσεως. Μπορεί να είναι δύο: ένα κοντά στην κατοικία και αν είναι δυνατόν να έχει μόνιμη σύνδεση μαζί της, και το άλλο, αν το επιτρέπει ο χώρος, σ' ένα απομακρυσμένο μέρος, ώστε να αποτελέσει ένα τέρμα περιπάτου και ένα πρόσθετο διακοσμητικό στοιχείο.

-Χώρος παιχνιδιών για τα παιδιά, που πρέπει, αν υπάρχει ευχέρεια, να αφεθεί σε μια ηλιόλουστη γωνιά.

-Πρόσθετα διακοσμητικά στοιχεία: πέργολα, κληματαριά, τεχνητή λίμνη, κιόσκι, στέγαστρα για τη βροχή, πλακοστρώσεις, μικροί τοίχοι, σκάλες, στέγαστρα για πουλιά, βρύσες, νυκτερινός φωτισμός, κ.λ.π.

Τέλος, σ' έναν κήπο μπορεί να υπάρχει και ένας μικρός λαχανόκηπος, που είναι και το λιγότερο διακοσμητικό του τμήμα και γι' αυτό πρέπει να τοποθετείται σε μέρος που να φαίνεται λιγότερο. Επίσης μπορεί να υπάρχει και τμήμα για κομμένα λουλούδια, όπου θα καλλιεργούνται ειδικά για το

σκοπό αυτό μερικά φυτά (γαρύφαλλα, χρυσάνθεμα, κ.ά) και ένας μικρός δενδρόκηπος.

3.4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΦΥΤΕΥΣΗΣ

Το να διαθέτει κανείς κήπο, σίγουρα σημαίνει ότι θέλει και να τον χαίρεται. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να βλέπει τα ωραία του σημεία και μέσα από το σπίτι ή τουλάχιστον από τα κύρια δωμάτια του σπιτιού. Για μια ενδιαφέρουσα εικόνα όλο το χρόνο η πρόταση είναι αειθαλή φυτά στη μεριά της περιφραξης, τριανταφυλλιές ή ανθοφόρους θάμνους και παρτέρια με εποχιακά φυτά, τα οποία προσθέτουν χρώμα την άνοιξη και το φθινόπωρο. Το κάθε φυτό χρειάζεται έναν χώρο για να αναπτυχθεί σωστά αλλά και για τις απαραίτητες εργασίες. Το κάθε φυτό χρειάζεται ανάλογα με το ύψος, που φτάνει όταν μεγαλώσει, τον κατάλληλο χώρο για να αναπτυχθεί σωστά, ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται να φυτευτεί κοντά στο σπίτι ή στον διάδρομο εισόδου ή στα μονοπάτια. Η ύπαρξη ψηλών δένδρων χρειάζεται μεγάλη προσοχή, αφού λίγα μόνο λουλούδια ή λαχανικά μπορούν να αναπτυχθούν κάτω από αυτά. Στους μικρούς κήπους δεν ταιριάζουν εύκολα τα καρποφόρα δένδρα, επειδή η καλλιέργειά τους είναι δύσκολη για να αποδώσουν καρπούς, αφού ούτε τα πουλιά αφήνουν τους καρπούς, αλλά ούτε τα ραντίσματά τους μπορούμε να κάνουμε όταν από κάτω βρίσκονται άλλα φυτά. Ένας άνετος και στεγασμένος χώρος που θα συνδέεται με τα υπόλοιπα μέρη του κήπου δια μέσου ενός μονοπατιού είναι υποχρεωτικός όχι μόνον για τα εργαλεία, τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα αλλά και για τα κλαδιά ή υλικά που πρέπει να καταστραφούν. Τα μονοπάτια πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερα αλλά αρκετά φαρδιά –τουλάχιστον ένα μέτρο- ώστε να μπορεί να κινηθεί άνετα η κουρευτική μηχανή. Αποφεύγετε επίσης και τα στενά ελικοειδή σχήματα μονοπατιών, όπως επίσης και το να έχουν κατηφορικές στροφές. Αντίθετα, ένα μονοπάτι που τρέχει

έξω από το οπτικό πεδίο του κήπου, όπως π.χ. πίσω από θάμνους ή δένδρα, σίγουρα αποτελεί ένα ενδιαφέρον στοιχείο του κήπου. Τα σκαλοπάτια δεν πρέπει να είναι μικρότερα από ένα μέτρο, εκτός αν πρόκειται για αναβαθμούς ενός βραχώκηπου ή αν αποτελούν μέρος ενός συγκεκριμένου σχεδίου ροδόνα ή αρωματικών φυτών. Επίσης πρέπει να αποφεύγονται τα σκαλιά πάνω σε διάδρομο που πρόκειται να κινηθούν μηχανές. (π.χ. κουρευτική). Η ύπαρξη παρτεριών, σημαίνει δουλειά και έξοδα. Ένα ή δύο αρκετά μεγάλα παρτέρια είναι προτιμότερα από πολλά μικρά.

Η ισοπέδωση της επιφάνειας του κήπου δεν είναι δύσκολη δουλειά αλλά χρονοβόρα και άχαρη και προς αποφυγή επιπλέον δαπάνης χρόνου και χρήματος φροντίζουμε εάν είναι δυνατόν να βρούμε τα σωστά επίπεδα από τη σχεδίαση. Αν όμως το έδαφος παρουσιάζει πολλές ανωμαλίες τότε αφαιρούμε πρώτα το επιφανειακό χώμα και το συγκεντρώνουμε σε μίαν άκρη. Χαράζουμε το επιθυμητό επίπεδο σημαδεύοντας πάντα με πασσάλους. Αρχίζουμε ύστερα το σκάψιμο, για να αφαιρέσουμε το επιπλέον χώμα και γεμίζουμε τις λακκούβες όπου υπάρχουν με αυτό. Όταν τελειώσουμε, στρώνουμε πάνω το επιφανειακό χώμα και με την τσουγκράνα ισοπεδώνουμε. Σ' αυτήν την εργασία θα μας βοηθήσει πολύ να χρησιμοποιήσουμε ένα μεγάλο και επίπεδο μαδέρι. Αφήνουμε το χώμα να καθίσει φυσικά μόνο του για μερικές βδομάδες προτού προχωρήσουμε στην τελική φάση της επιπεδοποίησης.

Η τελική σχεδίαση του κήπου πάνω στο χαρτί με κλίμακα και στη συνέχεια η μεταφορά αυτή πάνω στον κήπο γίνεται χαράζοντας τα βασικά σημεία και σε συνέχεια τα δευτερεύοντα πάνω στο έδαφος. Σημαδεύουμε στην αρχή τα βασικά σημεία, μπήγοντας στη σωστή θέση καλάμια ύψους ενός έως ενάμιση μέτρου, ενώ για τα ενδιάμεσα σημεία χρησιμοποιούμε κοντύτερα καλάμια. Για να σημαδέψουμε τα μονοπάτια ή τους τοίχους ή τα σκαλοπάτια, τα οποία μάλιστα μπορεί να κατασκευαστούν και πολύ αργότερα, χρησιμοποιούμε κάτι πιο σταθερό, όπως χοντρούς πασσάλους μήκους περίπου πενήντα εκατοστών, τους οποίους καρφώνουμε μέσα στο έδαφος, ώστε να ορίσουμε ακριβώς την θέση αυτών των

κατασκευών. Εάν χρειαστούν μεταβολές, τις σημειώνουμε στο σχέδιο και κατόπιν στερεώνουμε καλά τα σημάδια.

Τα δένδρα αποτελούν τα επάνω πάτωμα του κήπου, καθένα δε από αυτά έχει και ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία και μερικά και ιδιαίτερες απαιτήσεις και γι' αυτό δεν είναι δυνατόν να φυτευτούν οπουδήποτε και οπωσδήποτε. Η διακοσμητική αξία οφείλεται στο ύψος, τη μορφή (παράστημα), το φύλλωμα, το φλοιό, τα άνθη και τους καρπούς τους. Τα περισσότερα δένδρα ευδοκιμούν σε εδάφη μέσης συστάσεως, διαπερατά, στραγγερά. Υπάρχουν όμως και δένδρα με ιδιαίτερες εδαφικές απαιτήσεις και ως προς τη φυσική σύνθεση του εδάφους και ως προς την ικανότητα να συγκρατούν πολύ ή λίγο νερό. Επίσης πολλά δένδρα δεν ευδοκιμούν σε όλες τις κλιματικές συνθήκες. Τέλος σημασία για τη φύτευσή τους, έχει και το μικροκλίμα του τόπου και ιδιαίτερα της θέσης που πρόκειται να φυτευτούν, ιδίως για μερικά ευπαθή είδη. Στους κήπους με μορφή τοπίου ή σε μικτό στυλ τα δένδρα αφήνονται να αναπτυχθούν ελεύθερα, χωρίς περιορισμό, ενώ στους συμμετρικούς κλαδεύονται για να διατηρήσουν την αυστηρότητα των γραμμών.

Η διάταξη των καλλωπιστικών δένδρων μπορεί να είναι με τρεις τρόπους:

-Σε γραμμές που έχουν σκοπό να προστατεύσουν την κατοικία ή τον κήπο από τους ανέμους, για να καλύψουν γειτονικά κτίσματα, να σταματήσουν τις σκόνες και τους θορύβους του δρόμου, να καλλωπίσουν τα πεζοδρόμια. Η φύτευση γίνεται παράλληλα σ' έναν φράχτη, δρομίσκο, τοίχο, κράσπεδο πεζοδρομίου. Ταιριάζει για τη διάταξη αυτή της φύτευσης ένα μόνο είδος δένδρου στη γραμμή.

-Σε ομάδες από 3, 5, 7 δένδρα (πάντοτε σε περιττό αριθμό) του ίδιου είδους για κάθε ομάδα, ώστε στις διάφορες εποχές να υπάρχει και διαφορετικό κέντρο ενδιαφέροντος (άνθη, φύλλωμα, παράστημα). Η φύτευση με τον τρόπο αυτό έχει ως σκοπό να υπογραμμίσει ένα ορισμένο σημείο, να εγκαταστήσει ενδιάμεσα σχέδια, να φέρει ευελιξία στη σύνθεση και να δημιουργηθούν φωτεινές μάζες στον κήπο από ανοιχτόχρωμα φυτά. Πρέπει να φυτεύονται όχι σε πυκνές αποστάσεις και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη σχηματίζουν ούτε γραμμές ούτε

τετράγωνα, ούτε άλλα γεωμετρικά σχήματα. Σε ομάδες φυτεύονται και δένδρα στις στροφές καθώς και στις διασταυρώσεις των δρόμων.

-Ατομική φύτευση. Με τον τρόπο αυτό της φύτευσης ξεχωρίζει και αναδεικνύεται ένα δένδρο που έχει ιδιαίτερη διακοσμητική αξία (παράστημα, φύλλωμα, άνθος, καρπός). Συγχρόνως σπάζει η μονοτονία μιας γραμμής, προσελκύει το βλέμμα σ' ένα ορισμένο σημείο, δημιουργείται ένα φωτεινό σημείο όταν φυτεύεται ένα ανοιχτόχρωμο δένδρο, καλύπτεται ένας χώρος επίπεδος ή γυμνός.

Μοναχικά δένδρα φυτεύονται στον χλοοτάπητα, έξω από τις συστάδες πρέπει όμως να μη γίνεται κατάχρηση στον τρόπο αυτό της φυτεύσεως, ώστε τα δένδρα αυτά να συναγωνίζονται τον όγκο μιας ομαδικής φυτεύσεως, Κατάλληλα για μοναχική φύτευση είναι τα Προύνος πισαρντί, Πλάτανος, Λεύκη (λευκή), Ιτιά κλαίουσα, κ.λ.π.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα καλλωπιστικά δένδρα και θάμνοι είναι εκείνα που δημιουργούν το ενδιαφέρον, τη δομή και τη μονιμότητα του συνόλου και αποτελούν την σπονδυλική στήλη του κήπου. Η τοποθέτησή τους ορίζει το σημείο γύρω από το οποίο μορφοποιείται ο υπόλοιπος κήπος. Όταν φυτέψουμε δένδρα σ' έναν άδειο χώρο, αμέσως προσθέτουμε βάθος στη θέα. Επίσης μπορούμε να δημιουργήσουμε μια ψεύτικη προοπτική με το να μειώνουμε το μέγεθος των πιο απόμακρων δένδρων. Ανεξάρτητα αν ο κήπος είναι μικρός ή μεγάλος, πάντα πρέπει να προβλέπεται χώρος για τη φύτευσή τους. Ακόμα, επειδή ζουν πολλά χρόνια, θα πρέπει να διαλέγονται σωστά ο αριθμός και το είδος των φυτών, καθώς και η θέση που θα φυτευτούν. Γνωρίζοντας ότι η ανάπτυξή τους θα ολοκληρωθεί σε μερικά χρόνια, πρέπει να προβλέπεται και να φυτεύονται σε ανάλογες αποστάσεις.

Στα πρώτα χρόνια ο κήπος ίσως δείχνει γυμνός, αφού η βλάστηση των νεαρών θάμνων ή δένδρων θα είναι περιορισμένη. Σ' αυτά τα πρώτα χρόνια, το κενό μπορεί να καλυφθεί με τη φύτευση ετησίων, βολβωδών ή πολυετών φυτών, στα ενδιάμεσα διαστήματα.

Δεν πρέπει να φυτεύουμε τα καλλωπιστικά δένδρα και τους θάμνους πολύ κοντά, γιατί και η ανάπτυξή τους θα καθυστερήσει και η εμφάνισή τους θα είναι υποβαθμισμένη, όταν μεγαλώσουν.

Ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να προσέξουμε είναι η αναλογία ανάμεσα στα φυλλοβόλα και τα αειθαλή είδη των καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων, ώστε να υπάρχει ένας αριθμός αειθαλών φυτών που θα διατηρεί το πράσινο χρώμα του κήπου τον χειμώνα.

Επίσης ενδιαφέρον να υπάρχουν ορισμένα είδη φυτών με ποικιλόχρωμα φύλλα (π.χ. πανασέ ποικιλίες), φύλλα με γκρίζο χρωματισμό (π.χ. τεύκριο, λεβάντα) ή κοκκινωπό (βερβερίδα,

προύμνη πιασάρδεια), ώστε να δημιουργεί αντίθεση με το πράσινο χρώμα των άλλων φυτών.

Τα είδη των καλλωπιστικών φυτών πρέπει να διαλέγονται με βάση το χρώμα των λουλουδιών τους, αλλά και την εποχή άνθησής τους. Έτσι θα εξασφαλίσουμε να υπάρχουν στον κήπο λουλούδια για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καθώς και ποικιλία χρωματισμών, σε περιπτώσεις ταυτόχρονης ανθοφορίας διαφορετικών φυτών.

Μια προσεκτική παρατήρηση των φυτών που υπάρχουν σε γειτονικούς κήπους και έχουν ικανοποιητική ανάπτυξη, μας δίνει μια εικόνα της προσαρμογής ορισμένων φυτών στις τοπικές συνθήκες. Ακόμη, πολλά από τα αυτοφυή φυτά της χώρας μας μπορεί να χρησιμοποιηθούν σαν καλλωπιστικά, διότι –ενώ έχουν πολύτιμα διακοσμητικά στοιχεία– είναι πολυανθεκτικά και προσαρμόζονται εύκολα στις διάφορες κλιματικές συνθήκες. Αυτοφυή φυτά, όπως η δάφνη του Απόλλωνα, η πικροδάφνη, η λεβάντα, το σπάρτο, το δενδρολίβανο κ.α., θαυμάσια μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλές περιπτώσεις.

Η αρχιτεκτονική κήπων αποτελεί μια μορφή έκφρασης και καλλιτεχνικής δημιουργίας. Από τεχνική άποψη είναι μια σύνθετη διαδικασία με διακριτά στάδια:

- ▶ Αυτοψία του χώρου και συλλογή των απαιτήσεων του πελάτη
- ▶ Ανάλυση απαιτήσεων και σύνθεση προτάσεων
- ▶ Παρουσίαση των προτάσεων στον πελάτη με τη βοήθεια φορητού υπολογιστή και τρισδιάστατων μοντέλων
- ▶ Ο πελάτης διαλέγει τη βέλτιστη πρόταση ανάλογα με τις προσωπικές του επιθυμίες
- ▶ Έναρξη εργασιών όπως: προετοιμασία του εδάφους, φύτευση των φυτών, εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος, εγκατάσταση χλοοτάπητα κλπ
- ▶ Πέρασ εργασιών και παράδοση του έργου
- ▶ Δυνατότητα συντήρησης του έργου από το συνεργείο μας για εγγυημένη μακροβιότητα της κηποτεχνικής σύνθεσης.
- ▶ Εργασίες συντήρησης όπως: περιοδική κοπή και εξαερισμός

χλοοτάπητα, κλαδεύματα δένδρων και θάμνων, λιπάνσεις, φυτοπροστασία, καλλιέργεια του εδάφους κ.λ.π.

ΣΧΕΔΙΟ

Αρχιτεκτονική σε κήπο 700 τετραγωνικών μέτρων

Η συνολική έκταση του κήπου αυτού είναι 700 τ.μ. Ο πλακόστρωτος διάδρομος χρησιμοποιείται για να κατευθύνει τους πεζούς στο σπίτι ώστε να μην καταστρέφεται το γκαζόν. Η δημιουργία λιμνούλας σε ακανόνιστο σχήμα με φυσικά βράχια εναρμονίζεται με το πλακόστρωτο του διαδρόμου, δίνοντας μια ευχάριστη νότα με τον Κραίταγο και την Ιτιά Κλαίουσα.

Στο μπροστινό μέρος του σπιτιού δημιουργείται ξύλινο παγκάκι και φυτεύεται για σκίαση μια Ακακία Ροδάνθης η οποία αναρριχάται με τη βοήθεια μια πέργκολας.

Στο πίσω μέρος του σπιτιού κατασκευάζεται μπάρμπεκιου και φυτεύονται Δάφνη Απολλώνιος.

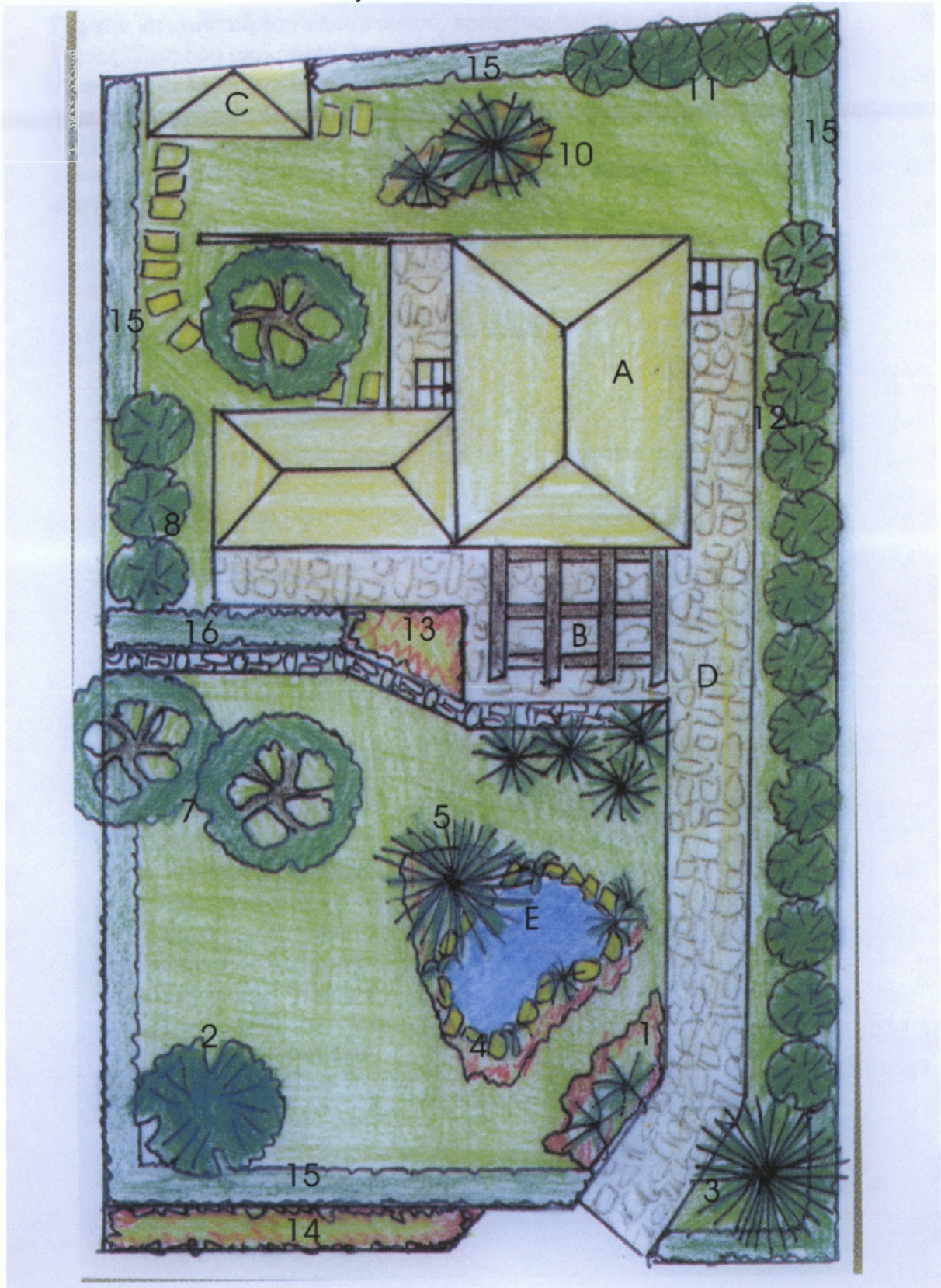
Στην περίφραξη εκεί που χρειάζεται απομόνωση από τους θορύβους και τα αδιάκριτα βλέμματα των περαστικών φυτεύονται μεγαλύτερα δένδρα όπως Μανώλια, Αγριόκεδρο, Πλάτανος και θάμνοι οι οποίοι θα χρησιμεύσουν και ως περίφραξη όπως Πυράκανθα και Πικροδάφνη.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- A. Κατοικία
- B. Πέργκολα
- C. Μπάρμπεκιου
- D. Πλακόστρωτοι διάδρομοι
- E. Λίμνη

1. Τούγια	9. Ευκάλυπτος
2. Κέρδος Ιμαλαΐων	10. Κέρδος Ιμαλαΐων
3. Πλάτανος	11. Κυπαρίσσι
4. Κραίταγος	12. Μαγνώλια
5. Ιτιά Κλαίουσα	13. Κυδωνίαστρο
6. Αγριόκεδρο	14. Πυράκανθα
7. Τζιτζιφιά	15. Πικροδάφνη
8. Δαμασκηλιά	16. Ταφλάνι

Σχέδιο
Κλίμακα 1:250

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

CHANDLER W. (Αθήνα 1988) Εγχειρίδιο Δενδροκομίας-Τα Αειθαλή. Εκδόσεις Μόσχος Γκιούρδας. (σελ. 379-380)

DUNSTAN R. Τα δένδρα του κήπου (σελ. 9-16, 33-37)

GROUND S R. (Αθήνα 1997) Κηπουρική για αρχάριους (σελ. 31-48)

<http://www.prasino.net/architecture.php>

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (Σεπτέμβριος 1993) Η τέχνη του κήπου στην πόλη και στην εξοχή (σελ. 45, 60-61, 66-77)

ΝΟΥΣΗΣ Ι. Σύγχρονη Ανθοκομία και Κηποτεχνία (σελ. 380-399 και 456-461, 479)

ΠΑΤΛΗΣ Γ. (Αθήνα 2004) Καλλωπιστικά Κωνοφόρα–Επιλέξτε φυτά για το χώρο σας- Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης (σελ. 25-27, 31, 71, 113)

ΤΣΑΛΙΚΙΔΗΣ Γ. (Αθήνα 1997) Καλλωπιστικά φυτά για Ελληνικούς κήπους (3, 44-50)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (Ιούλιος 1985) Συμβουλές για τη φροντίδα καλλωπιστικών φυτών (καλλωπιστικοί θάμνοι και δένδρα) Αθήνα, Τεύχος 4, (σελ. 25-32)